

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Када се прецизно изведе рачуница,
очигледно је да се из државног буџета за исплату
свих пензија дотира око 36 одсто

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

НЕОПХОДНА СИСТЕМСКА РЕШЕЊА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**

Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:

Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**

Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:

Штампарија Балкан, Инђија

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

НОРМУ ЗА СВОЈЕ ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ “ЈУРЕ” И СПОРТИСТИ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Највећа Параолимпијада до сада

Четрнаесте Параолимпијске игре одржаће се у Лондону, од 29. августа до 9. септембра ове године, по завршетку Олимпијаде. Организатори предвиђају да ће овогодишња олимпијада за спортисте са инвалидитетом бити највећа до сада – око 4.200 спортиста из преко 140 земаља такмичиће се у 20 спортова, а чак 16 држава ће наступити први пут. Биће то први пут и да Велика Британија буде домаћин оваквог такмичења, иако је призната као зачетница параолимпијског покрета. Колико интересовање влада за овај догађај најбоље илуструје податак да је још прошле године продато преко милион улазница. Филип Кравен, председник Параолимпијског комитета, је, сто дана пред отварање, најавио да ће ове игре бити прве на којима ће скоро сигурно спортска борилишта и дворане током такмичења бити испуњена до последњег седишта.

Још 1948. године главни град Велике Британије је последњи пут био домаћин Олимпијских игара, а ту прилику је искористио др Лудвиг Гутман који је у Игре увео и спортска такмичења за британске ратне ветеране са тешким повредама, пре свега кичме. Овај историјски догађај остао је забележен под називом Међународне игре за особе у колицима, а по болници у којој је

радио др Гутман име је добила и овогодишња званична маскота Параолимпијских игара – Мандевил. У Риму су, да подсетимо, 1960. године, након Олимпијских, одржане и званично прве Параолимпијске игре. Због те значајне везе са зачетком параолимпизма, ЛОЦОГ (Организациони комитет Игара у Лондону 2012) настоји да организацију Параолимпијаде што више приближи Олимпијади. Тако ће ове Игре бити прве на којима су планирање и организација првог и другог догађаја целовито повезани, од дизајна и инфраструктуре, до јавних површина и јавног превоза. А сви заинтересовани моћи ће преко ТВ станице Канал 4 да прате 150 сати програма уживо јер је ова станица откупила права на емитовање и дистрибуцију свих догађаја са параолимпијских борилишта. Такође, посебна пажња и труд су уложени да дворане и хале буду доступне особама са посебним потребама – тај задатак је међу првима стављен пред све дизајнере и архитекте, те је целокупна инфраструктура прилагођена ОСИ. Према речима британског министра спољних послова, Џе-

реми Брауна, који је надлежан за Олимпијске и Параолимпијске игре, порука која ће свакако бити послата на глобалном нивоу је снага људске способности да се превазиђе невоља и достигне право савршенство.

Србија има Параолимпијски комитет (ПОКС) који је члан Међународног параолимпијског комитета (ИПЦ), а његова основна функција је реализовање програмских активности везаних за врхунски спорт особа са инвалидитетом. У спортове који су заступљени у ПОКС-у спадају: атлетика, стони тенис, стрељаштво, пливање, седећа одбојка, кошарка у колицима, плес у колицима, бициклизам, голбал, џудо, скијање и коњички спортови. У ПОКС-у верују да промоцијом параолимпијског покрета може значајно да се утиче на рушење баријера дискриминације и искључености из друштвених активности с којима је суочен највећи део од 800.000 особа са инвалидитетом у Србији.

Зато последњих месеци и наши параолимпијци “јуре” резултате и норме за учешће на својој олимпијади: на Отвореном првенству у атлетици, у италијанском граду Падови, Слободан Милетић је не само остварио норму, већ је освојио и златну медаљу у бацању диска. У Падови је норму А за Параолимпијаду 2012. у бацању кугле испунио и Петар Миленковић, коме је ово било прво учешће на неком интернационалном такмичењу, а по речима селектора репрезентације, Властимира Голубовића, очекује се да ће на отвореном првенству Чешке то успети и атлетичари који до сада нису остварили норму. Од осам наших атлетичара, до сада је чак шест испунило норму А, која је и највише рангирана за учешће на Параолимпијским играма.

Јелена Оцић

На врху

Данијела Јовановић је рођена 1968. године са изузетно високим инвалидитетом екстремитета, без шака и стопала, и са тешким деформитетом доње вилице. И поред тога, 2008. године ушла је у историју као прва жена са инвалидитетом која се попела на највиши врх Европе, Елбрус (5.642 метара). Данијела се од 2000. бави пливањем и трчањем, а на Светском првенству у Аргентини, међу 300 такмичара, освојила је 15. место као члан пливачке репрезентације. Бави се и стоним тенисом, тенисом, куглањем и седећом одбојком. Активна је и у бициклизму, а у марту 2011. на Светском дворанском првенству у парабициклизму, у Италији, заузела је 7. место. Исте године на Светском првенству у Данској осваја 5. место, као и недавно на Светском купу у Риму, који је окупио 275 ученика из 34 земље. Данијела Јовановић је награђена плакетом Савеза за спорт и рекреацију особа са инвалидитетом Београда за изузетно спортско постигнуће у прошлој години. Тренутно се интензивно спрема за Параолимпијаду.

КРАТКОРОЧНЕ И ДУГОРОЧНЕ МЕРЕ ЗА ФИНАНСИЈСКО РЕСТРУКТУРИРАЊЕ ФОНДА ПИО

Неопходна системска решења

Када се прецизно изведе рачуница, очигледно је да се из буџета за саму исплату пензија дотира око 36 одсто, а разлика до 47 процената, колико се иначе збирно приказује, јавља се јер се ту рачунају и остале обавезе државе које се исплаћују преко Фонда ПИО

Финансијско реструктурирање Фонда ПИО је тема која има константну пажњу стручне јавности и медија, али и менаџмента и Управног одбора Фонда још од раније. Свесни чињенице да 15 година уназад државне дотације са све већим процентом учествују у структури финансирања Фонда, руководство и УО Фонда су прошле године оформили радну групу која је, на темељу озбиљних анализа,

дефинисала полазне основе за финансијско реструктурирање. Један сегмент тих мера са краткорочним ефектима требало би да допринесе побољшању, односно промени структуре финансирања Фонда, док се дугорочне мере односе на побољшање финансијске одрживости Фонда и ефекти би се могли очекивати у дужем року. Ипак, ни један пакет мера није мо-

Иван Мимић

гуће спровести само у Фонду, односно оба подразумевају и одређена системска решења и законске промене које би омогућиле њихово спровођење.

Предложене краткорочне мере требало би да доведу до измена у структури финансирања пензија, то јест да јасно дефинишу проценат дотација из државног буџета у финансирању пензија. То практично значи да би се прихватањем ових мера тачно приказало колико се из буџета издваја за оне обавезе које је

иначе држава преузела на себе, а само их реализује преко Фонда ПИО, а колико се стварно средстава трансферише као недостајућа средства за исплату пензија. Када се ова рачуница прецизно изведе, очигледно је да се из буџета за саму исплату пензија дотира око 36 одсто, а разлика до 47 процената, колико се иначе збирно приказује, јавља се због обавеза које је на себе преузела

држава по другим законима, као на пример: финансирање пензија по посебним прописима и разлике до најниже пензије, што на годишњем нивоу номинално износи 27,6 милијарди динара, односно 4,89 одсто укупних дотација; за финансирање новчаних накнада за туђу помоћ и негу, телесно оштећење и инвалидске заштите држава издваја 15,7 милијарди динара годишње, односно 2,78 одсто; финансирање здравствене заштите пензионера је 59,5 милијарди динара годишње, односно 10,54 одсто. Сви ови расходи државе се, природно, исплаћују преко Фонда и требало би тако и наставити. У ову калкулацију нису укључени проблеми у финансирању војних и пољопривредних пензија. Циљ мера није да Фонд ПИО избегава исплату осталих права, већ приказивање свих позиција у структури финансирања Фонда тачно онако како су и коме су намењене. У самој исплати корисницима не би било икаквих промена.

Побољшање финансијске одрживости Фонда било би остварено применом сета дугорочних мера које су системског карактера и подразумевају многобројне активности и законске промене које само на системском нивоу могу бити утврђене и спроведене. Оно што зависи од Фонда ПИО односи се на стварање предуслова за приходовање од имовине, која је још увек потенцијална, али у неком

дужем року би могла да допринесе побољшању приходне стране Фонда.

– Пред Фондом је велики посао утврђивања права својине над имовином која је заиста деценијама уназад стварана из средстава Фонда, чиме бисмо стекли и право управљања. Наш приоритетни циљ је да тој имовини, а пре свега мислим на рехабилитационе центре и специјалне болнице у бањско-климатским лечилиштима, обезбедимо услове за спровођење намене због које су и основани, а то је превенција инвалидности и рехабилитација радника, заштита од повреда на раду и побољшање стандарда корисника пензија. О роковима када можемо очекивати окончање судских спорова и потенцијалним приходима од те имовине сматрам да је сада преурањено говорити. Редовност исплате пензија је, међутим, већ обезбеђена кроз изворне приходе и дотације државе и она не зависи од исхода судских спорова – каже за наш лист Иван Мимић, финансијски директор Фонда ПИО.

Фонд је 2006. године покренуо питање своје имовине, односно имовине у коју су, почев од 1970. па до 90-их година улагана средства из доприноса. Средства из доприноса Фонд је користио за своју основну намену, а то је исплата пензија, а знатна средства која су преостајала користио је за финансирање програма које је доносила Скупштина Фонда, а који су се односили на превенцију инвалидности и рехабилитацију радника, здравствену заштиту, заштиту радника од повреда на раду, побољшање стандарда корисника пензија, превенцију од ширења заразних болести, рехабилитацију и запошљавање инвалида рада итд. У оквиру поменутих програма Фонд је финансирао изградњу или учествовао у изградњи преко тридесет специјалних болница за рехабилитацију и бањских лечилишта, у изградњи, реконструкцији, адаптацији и

набавци опреме за око двеста здравствених установа и више од шест стотина предузећа, и то како организација удруженог рада, тако и комуналних предузећа, предузећа за запошљавање инвалида рада, рудника, домова пензионера.

Само у изградњу специјалних болница за рехабилитацију, односно бањских и климатских лечилишта, као и за њихово текуће и инвестиционо одржавање, Фонд је уложио више од пет стотина милиона евра. До ове суме се дошло валоризацијом уложених средстава до 2005. године по курсу евра од 95 динара.

Поред потенцијалне имовине у непокретностима, постоји и финансијска имовина Фонда у акцијама које су после приватизације друштвених предузећа припале Фонду. Подсетимо само да је Фонд, по Закону о претварању друштвене својине у друге облике својине, из 1990. године, остварио право на 30 одсто акција у сваком предузећу; по Закону о својинској трансформацији, из 1997, право Фонда на акције се смањује на 10 одсто вредности предузећа; по Закону о приватизацији из 2001. године Фонду и даље припада по 10 одсто приоритетних акција од вредности приватизованог предузећа, с тим што акцијама Фонда управља Акцијски фонд, а сам Фонд ПИО нема право управљања.

– Пензијски систем и његова реформа и реструктурирање Фонда нису нити могу бити само ствар Фонда ПИО, већ директно и непосредно зависе од системских решења у области демографске и економске политике. Очито је да се излаз за финансијску одрживост пензијског система мора тражити кроз реформу приходне стране, што се може постићи убрзаним привредним развојем, високом стопом раста бруто друштвеног производа, повећањем запослености чиме се повећава и број обвезника уплате доприноса, чврстом фискалном дисциплином... Све би ово омогућило бољу и већу наплату доприноса, то јест повећање изворних прихода и мање дотације из буџета, дакле бољу структуру финансирања Фонда – објашњава директор Мимић.

В. Анастасијевић

РФ ПИО У СЛУЖБИ БУДУЋИХ ПЕНЗИОНЕРА

Спремно дочекати подношење захтева

Бранислав Рашић

Фонд предузима бројне активности како би пре поступка за доношење решења о пензији осигураници имали уредну евиденцију, и редовно обавештава грађане о правима из ПИО и начинима њиховог остваривања

Измене Закона о пензијском и инвалидском осигурању, које су ступиле на снагу 1. јануара прошле године, предвиђају да се граница за остваривање права на старосну пензију сваке године подиже за четири месеца до 2023. То је била само једна од неопходних мера којима је Закон прилагођен кретањима у друштву, односно продуженом животном веку становништва и економским приликама у земљи. Бранислав Рашић, помоћник директора у Сектору за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања Фонда ПИО, подсећа на услове

за остваривање права на старосну пензију у овој години.

– У текућој години мушкарац може да поднесе захтев са 65 година живота и минимум 15 година стажа осигурања, односно са навршених 40 година стажа и најмање 53 године и осам месеци живота, а жене са 60 година живота и најмање 15 година стажа осигурања, односно са 35 година стажа осигурања и најмање 53 године живота. А оба пола, без обзира на старосну доб, са 45 година стажа осигурања. Радницима са бенефицираним стажом старосна граница је у 2012. години снижена до 53 године и осам месеци, и то: за сваких пет година проведених на послу на коме се ефективно проведених 12 рачуна у стаж осигурања као 14 месеци; за сваке четири године проведене на радном месту на коме се ефективно проведених 12 месеци рачуна у стаж осигурања као 15 месеци; за сваке три године проведене на послу на коме се ефективно проведених 12 месеци рачуна у стаж осигурања као 16 месеци; за сваку једну годину и шест месеци проведених на радном месту, односно послу на коме се ефективно

проведених 12 месеци рачуна у стаж осигурања као 18 месеци. Старосна граница се и даље може снижавати највише до 50 година живота за осигуранике који раде на пословима на којима је степен увећања 12/18 месеци – прецизан је наш саговорник.

Закон је исти за све, али је свако провео стаж осигурања другачије, радећи у различитим предузећима од којих су, на пример, многа данас угашена или су под стечајем; појединци су радили у земљама бивше СФРЈ; има грађана који су навршили стаж и у другим земљама, као и лица која одлазе у пензију а пријављена су код Националне службе за запошљавање. Много тога стане у један радни век што може, поред неплаћених доприноса, само да пролонгира примену законских одредби у пракси. Због тога сви треба да размишљамо унапред. Фонд редовно информише јавност о условима за остваривање права из ПИО, а од ове године запослени у Сектору за остваривање права из ПИО предузимају и акцију обавештавања свих филијала у Србији о осигураницима који по евиденцији испуњавају услове за подношење захтева по

важећим старосним условима. То је још један у низу задатака у оквиру делокруга послова Фонда којима се убрзава поступак остваривања права.

– Наши запослени, уз своје редовне задатке, листају спискове осигураника, контролишу тачност података за сваког појединца који испуњава старосни услов, а потом раде на прибављању података о стажу, зарадама и плаћеним доприносима за све недостајуће године, те непосредно контактирају послодавце. Циљ нам је да свако ко је поднео захтев, у што краћем року добије решење о оствареном праву на пензију. Познато је да и писаним путем опомињемо несавесне послодавце јер се приликом остваривања права признаје само стаж за који су плаћени доприноси. Грађани могу сами да провере свој М-4 образац преко веб сервиса уз лични ПИН код, или да добију листинг са подацима о свом стажу и зарадама у надлежној филијали Фонда. Ако виде нешто спорно, могу одмах да реагују и обратe се запосленима у РФ ПИО који ће им дати потребне одговоре и упутити их у начине даљег решавања евентуалног проблема. Због тога је изузетно важна комуникација и отвореност коју Фонд има према другим институцијама: Агенцији

за привредне регистре, Националној служби за запошљавање, Пореској управи, Заштитнику грађана, Министарству унутрашњих послова. Треба поменути и сарадњу са Заводом за социјално осигурање, са којим организујемо међународне дане разговора са појединим државама за лица која имају навршен стаж и ван наше земље. Србија је потписала споразуме са 26 држава а њима су регулисана питања признавања радног стажа, исплате пензија, других давања и здравственог осигурања. Осигураници који имају навршен стаж у Србији и у иностранству, подносе захтев код нас, ми пишемо пропратни акт и ступамо у контакт са том земљом, али немамо никаква овлашћења да утичемо на поступак у службама других држава – јасан је Рашић.

Фонд не само да редовно обавештава грађане о свим променама и новинама из ПИО, већ преко средстава јавног информисања са-

ветује да се благовремено контролишу лични подаци који постоје за сваког осигураника у матичној евиденцији Фонда. То је део припреме за старосну пензију која олакшава да осигураник у најкраћем року дође до заслужених примања када престане да ради. Такође, свако ко има недоумицу у вези са правима из ПИО, јер је то материја строго везана за Закон, може да се информише код стручњака задужених за правну помоћ који им стоје на располагању у свим филијалама РФ ПИО.

– У Фонду је међусекторска сарадња веома добра, тако да се у Сектору за односе с јавношћу, поред дистрибуције информација путем медија, континуирано ради на што ефикаснијем упознавању грађана са њиховим правима и начинима остваривања тих права. Свако може

да искористи могућност бесплатног позива говорног аутомата, да добије у најкраћем року одговор путем ПР офиса или да се обрати представком, односно притужбом. Такође, исцрпне информације и актуелности налазе се на званичном порталу Фонда ПИО, који се редовно ажурира чак и на енглеском језику. Руководимо се намером да грађанима приближимо све што се тиче остваривања и начина оства-

ривања њихових права из области ПИО, па је резултат те међусекторске сарадње, поред осталог, и тај да грађани не морају да долазе лично у зграде Фонда да би били обавештени. А кад дођу, поред директног разговора, чекају их и лифлети на којима су штампани подаци о свим врстама права из пензијског и инвалидског осигурања (старосна пензија, инвалидска, породична, затим самостална уплата доприноса, новчане накнаде), са прегледом услова и потребне документације. Законски рок за доношење решења је два месеца, а сви кораци које Фонд предузима виде се у резултатима рада – каже помоћник директора Сектора за остваривање права из ПИО, Бранислав Рашић, и још једном подсећа да је лане у законском року донето 78 одсто решења, што сведочи да је у односу на претходне године ажурност готово дуплирана.

Јелена Оцић

Важно је знати

- **Признаје се само стаж за који су плаћени доприноси, зато на време проверите свој М-4 образац (веб сервиса).** Листинг са подацима о стажу и зарадама можете добити и у филијали уз личну карту, бесплатно.
- **Уколико испуњавате минимум услова за пензију, а није вам регулисан укупан стаж, добићете привремено решење о висини пензије, а коначно кад се намире сви доприноси.**
- **Уколико послодавац, из било ког разлога, није у прилици да плати заостале доприносе, можете то да учините сами, ако вам је то услов за пензију.**
- **Ако сте радили у иностранству, укључујући и бивше југословенске републике, о праву на тај део пензије одлучиће се по прописима те земље.**
- **Законски рок за доношење решења је два месеца.**
- **Пензију можете примати на текући рачун или на кућну адресу; за исплату на руке примања се умањују за износ поштанских трошкова.**
- **Можете некога да овластите да подиже пензију уместо вас, овлашћење важи годину дана и може да се обнови.**
- **Фонд је дужан да исплаћује пензију у месту боравка, а пензионер је дужан да пријави Фонду промену адресе и сваку другу промену која је од утицаја на право.**
- **Корисник старосне пензије може без ограничења поново ући у осигурање (да се запосли) у уговору о раду, уговору о делу, ауторском уговору, и да прима пензију, изузев када се запосли у иностранству (укључујући и бивше југословенске републике), уколико међународним уговором није другачије одређено.**
- **Пензионер који се поново запосли или обавља самосталну делатност најмање 12 месеци, има право на нови обрачун пензије.**
- **Осигуранику самосталних делатности који није платио све доприносе пензија се умањује за трећину док не измири дуговања. Исто важи и за пољопривреднике и оне који сами плаћају доприносе (по члану 15 Закона о ПИО).**
- **Пољопривредници могу да траже мироване осигурања због болести.**
- **При обрачуну пензије узимају се све зараде од 1. јануара 1970. године. (Са званичног портала Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање www.pio.rs)**

Град Београд наставља одговорну социјалну политику

Градоначелник Београда, Драган Ђилас, и доскорашњи заменик градоначелника, Милан Кркобабић, најавили су наставак најзначајнијих социјалних програма, што је основа коалиционог споразума који су они као заменици председника ДС-а и ПУПС-а потписали. Ђилас је истакао да ће се повећати број пензионера који у Београду добијају помоћ града, а већи ће бити и износ помоћи. Имајући на уму градски буџет, он је прецизирао да ће бити одлучено да ли ће сви добити једнаку помоћ или ће они с најмањим примањима добити више.

– Верујем да ће републичка влада нека од решења града, као што је помоћ најсиромашнијима, моћи да примени и на републичком нивоу. Поред београдских пензионера, којима ми већ помажемо, и остали пензионери у Србији би требало да годишње добију бар још једну пензију као вид помоћи најсиромашнијима. То није износ који републички буџет не би могао да издржи, а њима је помоћ неопходна јер је живети у Србији са десетак хиљада месечно немогуће – истакао је Ђилас.

Милан Кркобабић је најавио да ће сви пензионери у Београду који немају примања већа од 20.000 динара, добити годишњу помоћ у истом износу, односно 20.000 динара у четири рате. У Београду је до сада било 65.000 пензионера који су користили ово право, а њихов број ће се, према проценама, попети на скоро 115.000.

– Тако дефинишемо и унапређујемо социјално одговорну политику. Најстаријим суграђанима ћемо изаћи у сусрет и повећањем броја клубова за старе, тако што ћемо их удвостручити у наредне четири године, а у свакој општини биће отворени центри за дневни боравак. Развићемо и концепт социјалног предузетништва, што ће створити предуслове да један одсто становника Београда дође до посла, што је око 17.000 људи, и то припадника оних група које се тешко запошљавају, попут избеглих и расељених лица, особа са инвалидитетом, маргинализованих друштвених група, али и старијих од 40 година које нико не жели да запосли – казао је Кркобабић.

Међугенерациска солидарност на делу

С обзиром да је 2012. проглашена годином активне креативне старости, и међугенерациске солидарности, поједине београдске школе почеле су сарадњу са старијим суграђанима. Пројекат „Лепо је живети за друге“ окупља младе и старе на истом месту, а идеја је потекла од Фондације „Др Лаза Лазаревић“ и веома је добро примљена у школама „Дринка Павловић“, „Браћа Барух“ и „Краљ Петар Први“.

Већ 11. јуна у школи „Дринка Павловић“ организовано је лепо међугенерациско дружење. Старији суграђани су се кроз разговор с децом подмладили и орасположили, а ђаци су могли да чују њихова драгоцена искуства. Млади су говорили о свом начину живота и интересовањима, а старији о ономе што се с годинама научи. Пројекат се наставља кроз бројне радионице, од шаховских турнира до часова домаћинства. Биће организовани и сусрети на којима ће се причати о детињству и о томе како су родитељи некад подизали децу. Намера ових сусрета је да се у споју старог и новог лакше дође до мудријег става према животу.

Ивањица: основан Клуб привредника

Желећи да непосредније допринесу економском развоју ивањичке општине и да се активније укључе у развој Србије, привредници Ивањице су основали Клуб привредника „Иницијатива 2012“, који ће бити у саставу Клуба привредника у Краљеву.

Иницијативу Ивањичана поздравео је и синдикат јер се, како кажу, тиме стварају предуслови за формирање социјално-економског савета и за отпочињање социјалног дијалога о потписивању локалног колективног уговора без кога се не може говорити ни о заштити елементарних права радника.

На оснивачкој Скупштини је речено да је главни циљ Клуба привредника да се поправи веома лош положај предузећа и амбијент за пословање, а то је могуће једино ако се они који стварају нову вредност удруже и организују. Истакнуто је да ће се тако боље чути и уважавати глас произвођача.

За председника Скупштине Клуба изабран је Небојша Вуловић, а за председника Управног одбора Томислав Рабреновић.

У Новом Саду обележен Светски дан мултипле склерозе

Друштво мултипле склерозе Војводине обележило је, 30. маја, на Тргу слободе у Новом Саду Светски дан мултипле склерозе. У овој манифестацији учествовали су представници и 13 покрајинских удружења који су представили радове својих чланова, као и активности Друштва.

Франо Ренић, председник Друштва, нагласио је да је Светски дан мултипле склерозе установљен 2009, и да га на нивоу Војводине Друштво обележава трећи пут.

Процењује се да у Војводини од мултипле склерозе болује око 2.200 људи, од чега је у бази података Друштва регистровано 1.500 оболелих.

Обележавање овог догађаја помогли су хор „Исон“ ШОСО „Милан Петровић“ из Новог Сада, рецитатори удружења „Вера, љубав, нада“, као и малишани из фолклорног удружења „Велико коло“.

Више цене у мају

Потрошачке цене производа и услуга у мају су у просеку биле више за 1,4 одсто него у априлу, објавио је Републички завод за статистику.

Потрошачке цене у мају су повећане су за 3,9 одсто, у односу на исти месец прошле године, док су у односу на децембар веће за 4,1 одсто.

Највећи раст цена у односу на април забележен је у групама храна и безалкохолна пића – 3,2 одсто, намештај, покућство и текуће одржавање стана – један одсто, ресторани и хотели – 0,8, рекреација и култура – 0,4 и алкохолна пића и дуван – 0,3 одсто.

Истовремено је код транспорта забележен пад цена од 0,2 одсто. Цене осталих производа и услуга нису се битније мењале.

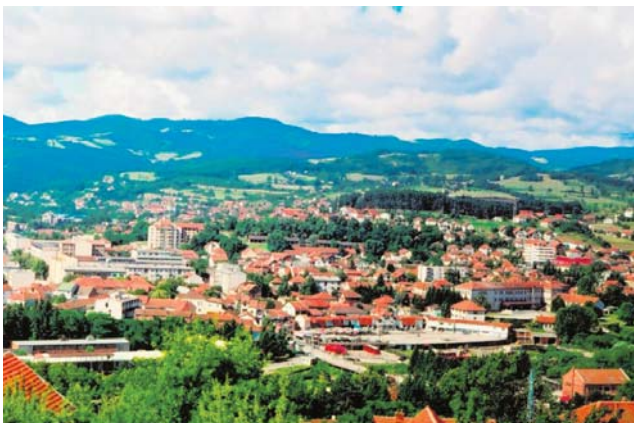
Топлица: народне кухиње (не) раде

За око 300 најсиромашнијих Прокупчана од 1. јуна нема ни једног топлог оброка дневно. Пауза ће потрајати до 1. септембра када ће при Црвеном Крсту опет бити отворена народна кухиња.

У прокупачком Црвеном крсту кажу да годишње обезбеде намирнице за припрему хране за девет месеци јер је све мање оних који желе да помогну. Зато су принуђени да обуставе рад током летњих месеци. Осим тога, лети људи учествују у пољопривредним радовима, па је и корисника мање. Али, ако би се нашао донатор, могли би и у овим месецима да организују рад кухиње.

У Куршумлији, такође у организацији Црвеног Крста, народна кухиња ради током целе године, а храну добија преко 900 сиромашних корисника. Нажалост, међу њима има и пензионера са малим примањима.

Народне кухиње у општинама Блаце и Житорађа још увек нису заживеле иако и у тим срединама има доста угрожених особа.

Исплата пензија

Исплата првог дела мајских примања пензионерима из категорије запослених почела је 9. јуна.

Пензионери самосталних делатности примили су мајске пензије 2. јуна.

Бившим пољопривредницима први део припадности за мај исплаћен је 6. јуна, када су и војни пензионери примили своје целе мајске пензије.

Шабац: још 65 власника донаторских картица

Као подршка националној кампањи „Продужи живот“, 9. јуна, у Шапцу је одржана акција потписивања донаторских картица. Том приликом је још шездесет пет Шапчана потписом завештало своје органе. Иначе, до сада је 1.300 грађана Шапца добровољно одлучило да завешта органе због чега овај град спада у водеће у Србији по броју донаторских картица. У њему се континуирано одржавају презентације о значају донирања органа и колективно потписивање картица.

Кампања „Продужи живот“, којом се промовише трансплантација и завештавање органа, почела је још у октобру 2009. године на Светски и Европски дан добровољних давалаца органа.

Изложба уметника трећег доба

Покрет трећег доба Србије, у сарадњи са Геронтолошким центром Београд, организовао је изложбу слика чији су аутори уметници овог животног доба, а које су насликане у оквиру Олимпијске ликовне колоније 2010. и 2011, током одржавања Олимпијаде спорта, здравља и културе трећег доба у Сокобањи.

Ово је још један пример добре праксе којим се Покрет трећег доба укључује у обележавање Европске године активног старења и међугенерациске солидарности.

Изложба је отворена 12. јуна 2012. године, у биоскопској сали Геронтолошког центра Београд, познатијег као Дом за старе на Божанијској Коси.

Сврљиг: подршка локалном економском развоју

У циљу економског јачања становништва и подршке локалном привредном развоју, немачка невладина хуманитарна организација „Хелп“ и општина Сврљиг заједнички реализују пројекат „Подршка локалном економском развоју кроз смањење сиромаштва и економско оснаживање“.

По речима Марка Младеновића, координатора пројекта у име општине

Сврљиг, значај овог пројекта је велики јер он даје шансу да 20 незапослених лица дође бар до дела средстава за самозапошљавање и покрене сопствени мали бизнис у привреди и пољопривреди, те тако обезбеди егзистенцију за своју породицу.

Пројекат подразумева све неопходне елементе за успешан почетак бизниса, укључујући локалне партнере, локалну самоуправу, почетни капитал, обуку и саветодавну подршку у почетној фази. Вредност пројекта за општину Сврљиг износи 67.000 евра, учешће општине је 24.000 евра, а потенцијални корисници средстава учествују са 20 одсто вредности опреме. Интересовање Сврљижана је задовољавајуће, а овакви пројекти се реализују у 15 градова и општина у нашој земљи. На овај начин ће 500 незапослених лица из Србије добити опрему у вредности од 2.400 евра.

ИНФОРМАТИЧКА ОБУКА У ПОКРАЈИНСКОМ ФОНДУ ПИО

Знањем до боље услуге

Остварујући један од својих стратешких циљева, да корисницима и осигураницима омогући квалитетну и ефикасну услугу, РФ ПИО перманентно организује различите обуке за своје запослене. Тако је, у марту и априлу, у Новом Саду организована информатичка обука за око 190 запослених у Дирекцији Покрајинског фонда и Филијали Нови Сад. Обука је проширила знања која запослени већ поседују из ове области, али им је омогућила и брже и лакше коришћење нове технологије и ефикаснији рад кроз све савршеније програме, обезбеђене напредком ИТ-а. Курс из Excel-а похађало је око 160 полазника.

– Након завршетка овог курса колеге из Покрајинског фонда могу да примењују стечено знање у оквиру својих радних задатака: могу у Excel-у да раде текстове, табеле, као и радна израчунавања, да израђују графиконе и графичке приказе, али могу да раде и неке више команде у овом програму. Ова обука је нарочито корисна и

Предраг Јовановић (стоји), Дејан Максимовић и Сања Петрић

примењива за колеге које раде финансијске послове, а похађали су је и запослени који раде у одељењима матичне евиденције и ПИО по међународним уговорима – каже предавач, дипломирани информатичар Предраг Јовановић, из Сектора ИТ у Дирекцији РФ ПИО.

Око 30 полазника напредног курса Word-а имало је прилику да се упозна и да усаврши потпуну аутоматизацију докумената, индексирање, аутоматско праћење промена у тексту, операције са табелама, циркуларна писма итд. Јовановић сматра да ће овај курс највише користити

запосленима који раде на пословима ревизије и кореспонденције.

– Трудио сам се да предавања максимално прилагодим потребама запослених у Фонду за неке конкретне операције које ће олакшати њихов свакодневни посао – појашњава предавач.

Ово потврђује и Сања Петрић, запослена у Сектору ИТ у Дирекцији Покрајинског фонда:

– Већина опција из ових области које су нам испредаване била је заснована на проблемима које смо сами износили, тако да је баш то оно што нам треба и што користимо у раду.

Да је курс био успешан слаже се и Слободан Милошевић, који ради на пословима јавних набавки у Дирекцији ПФ у Новом Саду.

– У оквиру свог редовног посла већ користим Excel, овај курс ми је помогао да се подсетим неких могућности рада у овом програму, а жељно очекујем и почетак курса са напредним Excel-ом – истиче Слободан.

М. Мектеровић

КАДА И ЗАШТО ФОНД ПИО ТРАЖИ ОД КОРИСНИКА:

Потврде о животу

Трагом прошлонедељне серије написа о пензионеру из Ниша који је, према писању медија, проглашен преминулим у Фонду и обустављена му је исплата пензије, још једном појашњавамо због чега долази до оваквих ситуација.

Чланом 108, тачка 4 Закона о ПИО утврђено је да је корисник пензије и новчане накнаде дужан да на захтев Фонда достави Уверење о животу. За кориснике којима Фонд врши исплату на територији Србије на текуће рачуне посредством пословних банака, а пословна банка у поступку контроле утврди да није било промета на рачуну корисника у периоду дужем од шест месеци и о томе обавести Фонд, потребно је покренути поступак за утврђивање статуса корисника права. Да појаснимо, банка сматра да промета на рачуну није било уколико се пола године и дуже корисник не појави на шалтеру банке и лично подигне новац, већ се то увек чини на банкомату.

Када добије обавештење, корисник треба, у року од 15 дана од дана пријема Уверења о животу, да образац попуни, овери (код Фонда ПИО, суда, општине или нотара) и врати Фонду. Корисник може и лично да дође у организациону јединицу Фонда где ће, на основу увида у личну карту или пасош попунити и оверити образац уверења. Уколико је корисник непокретан и не може да дође лично у Фонд да попуни уверење, то може у његово име да учини друго лице при чему мора обавезно на увид да достави личну карту или пасош корисника и извештај изабраног лекара (са потписом или факсимилом и печатом) о томе да је корисник непокретан, а тај извештај не треба да буде старији од два дана. Ове потврде се у Фонду ПИО не наплаћују.

Фонд ПИО има потписане уговоре са свим пословним банкама којима се оне обавезују да два пута годишње (у марту и септембру) у електронском облику обавесте Фонд

о корисницима пензија који не располажу средствима са својих текућих рачуна најмање шест месеци.

Банке се такође обавезују да једном годишње (у септембру) у електронском облику обавесте Фонд о корисницима пензија који су дали овлашћења другим лицима да располажу средствима на њиховом текућем рачуну и који у претходних 12 месеци нису ни једном лично подigli средства са својих рачуна.

Јасно је, дакле, да се Фонд ПИО само стара да се закон спроводи и да не долази до злоупотреба и ненаменског трошења пара предвиђених за пензије. А да се овакве забуне не би дешавале, бар два пута годишње би корисници пензија требало лично на шалтеру банке да подигну свој новац или, уколико су некога овластили, треба бар једном у години дана да се лично појаве у банци.

В. А.

Деловање кроз социјално-економске савете

У најзначајније активности Уније послодаваца Србије и Војводине у овој години спада њихово учешће у раду социјално-економских савета (СЕС), од републичког и покрајинског, до оних који су формиран на локалу, чуло се на Скупштини Уније послодаваца Војводине, одржаној 31. маја, у Сремским Карловцима. Унија очекује да ће кроз ова трипартитна тела успешно понудити властима предлоге и решења за измену прописа који обезбеђују сигурније пословање, већу конкурентност и повољнији привредни амбијент у Србији.

Унија послодаваца Војводине је једина репрезентативна послодавачка организација у Покрајини која броји преко 30.000 чланова. На предлог Миљане Стојишић Стојановски, извршне директорке УПВ, прихваћена су нова кадровска решења. Тако је за потпредседника за Срем именован Владимир Лалошевић из Руме, који је тиме постао и члан Управног одбора Уније, а за нове чланове Скупштине именовани су Станко Крстин из Новог Сада, Горан Ковачевић из Зрењанина, Душан Абаџин и Зоран Јовичић из Руме. Осим великог броја послодаваца, Скупштини су присуствовали и Небојша Атанацковић, председник, и Драган Марјановић, директор Уније послодаваца Србије.

– У земљи имамо тренд смањења броја привредних субјеката, као и броја запослених, и

Небојша Атанацковић (стоји)

зато је важно да се на свим нивоима што боље организујемо и учествујемо у раду социјално-економских савета. Висок ниво уважавања, сарадње и давања значаја раду овог савета у решавању привредних проблема оствариле су покрајинске власти, те очекујемо да тако буде и на нивоу локалних самоуправа у Војводини. Ми ове године, преко нашег представника, председавамо Социјално-економским саветом Републике Србије и трудимо се да на овом нивоу покренемо теме из којих ће се чути више о проблемима привредника у Србији – истакао је Небојша Атанацковић у Сремским Карловцима.

Станко Крстин, председник УПВ, позвао је социјалне партнере из синдиката и власти да делују заједно и у наредном периоду, те тако допринесу привредном развоју земље и обезбеде бољи стандард и живот свим грађанима.

На Скупштини УПВ представљен је и документ под називом „Оцена стања у привреди у Србији – на корак од рецесије“, који садржи предлог мера и неопходних реформи које послодавци Војводине предлажу покрајинској и републичкој влади ради побољшања привредне климе у земљи.

Мирослав Мектеровић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ГРАДА НОВОГ САДА

Успешан рад у првих пет месеци

Удружење пензионера града Новог Сада одржало је, крајем маја, седницу Управног одбора у Дому пензионера на Поповици. Седница је одржана у проширеном саставу уз присуство сарадника, активиста и представника донатора Удружења.

Анализиран је рад Удружења у првих пет месеци, и закључено је да је остварено све што је на почетку 2012. планирано. Истакнуто је да је рад Удружења препознатљив, о чему говори и податак да је у првој половини године регистровано око 1.000 нових чланова.

Рад Удружења се, између осталог, презентује и кроз часопис „Пензионер“, преко којег

На Поповици

се чланови, и сви остали могу информисати о његовим активностима и пројектима.

На седници је истакнута и до-

бра сарадња са Градском управом и секретаријатима Владе Војводине, као и наставак успешне сарадње са донаторима:

ДДОР-ом, Србија Гасом, Оптиком „Антарес“, Бањом Врдник, Лисјем и Искра Паном. Наглашена је и одлична сарадња са невладиним удружењима.

На седници је било речи и о Дому на Поповици. Овај Дом пензионера је у власништву Удружења и на располагању је члановима сваки викенд и, по договору, за одмор и мање прославе, по повољним ценама.

– Циљ нам је да и на овај начин помогнемо очување стандарда наших чланова, као и да они квалитетније проводе своје слободно време – рекла је Драгица Зеленбаба, секретар удружења пензионера Града Новог Сада.

Д. Корач

ДАН БОРБЕ ПРОТИВ НАСИЉА НАД СТАРИЈИМА

Насиље се мора пријавити

Дан борбе против насиља над старијом популацијом обележава се 15. јуна. Оно пред чим се још увек заговарају очи, и о чему се недовољно говори јесте насиље над старима. Иако угрожени, свакодневно у страху, старији људи који су жртве насиља суочавају се са својим болом и невољом често потпуно сами јер према својим ближњима, иако злостављачима, гаје дубока позитивна осећања. Тако оно што

је кривично дело остаје само породична тајна. Неретко и окружење, комшије, ближи и даљи рођаци, пријатељи, само окрећу главу и ћуте. Насиље се може одвијати и ван приватности дома, у установи или у друштвеној заједници.

Према Кривичном законнику Републике Србије, насиље над старијим особама спада у породично насиље. Знаци који указују да је нека особа жртва су учестале физичке

повреде (модрице, подливи, ране), а када нема очигледних трагова на телу, на злостављање указују промене понашања (у исхрани и спавању, изолација, пасивност и губитак заинтересованости, агресивност), знаци депресивности (анксиозност и страх, сумњичавост, некомуникативност, туга), промене у понашању које не одговарају социоекономском статусу старије особе.

Велики број старих трпи и занемаривање. Стручњаци упозоравају да је породично насиље над старијима, који су често жртве разних видова физичког, психичког, економског и сексуалног злостављања, у Србији у порасту. Лекари, радници центара за социјални рад или комшије и пријатељи могу имати значајан утицај на смањење насиља. Ако лекари утврде да су повреде изазване намерно, у обавези су да сумњу на насиље пријаве надлежнима. Често се дешава да се за случај злостављања чује прекасно, зато је неопходно брзо и без дилеме реаговати.

Ј. Оцић

Организације и контакти

Хуманас је мрежа хуманитарних организација и удружења грађана које се баве питањима старијих, настала на иницијативу Црвеног крста Србије. Она повезује ЦК Србије, Геронтолошко друштво Србије, Каритас, ДФСЦЧовекољубље, Амити, Викторију, Ластавицу, Друштво за бригу о старима, Националну фондацију за хуману старост, Универзитет за треће доба, Коло српских сестара, Хлеб живота, Савез пензионера, Моку и Росу. Налазе се у Београду, у Симиној 19. Контакт телефон је 011 2622 12, а веб сајт www.humanas.rs.

Виктимолошко друштво Србије је независно и непрофитно удружење грађана које окупља хуманистички оријентисане стручњаке који су заинтересовани да раде на унапређењу заштите жртава кривичних дела и кршења људских права. Друштво се налази у Београду, у Доситејевој 1а, а број телефона је 011 30 34 232. Званични портал Виктимолошког друштва је www.vds.org.rs.

ЗАШТИТНИЦИ РАВНОПРАВНОСТИ ИЗ БИВШИХ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ РЕПУБЛИКА У БЕОГРАДУ

Најчешће се повређује радно право

По искуствима заштитника равноправности са простора бивше Југославије, у свим овим срединама јављају се слични проблеми у процесу и смислу прерасподеле терета доказивања да ли се дискриминација догодила или не. Зато су представници ових институција, на саветовању одржаном у Београду, закључили да је неопходно размењивати међусобна искуства и начине да се за ове поступке едукују сви, па и судије и адвокати, уз дораду недовољно прецизних закона.

Заштита равноправности или спречавање дискриминације у свим областима наших живота нова је категорија. Има је у свим земљама насталим распадом Југославије, али се институције које штите равноправност, односно настоје да спрече дискриминацију, различито зову. Код нас је пре две године установљена институција повереника за заштиту равноправности и обавља је проф. др Невена Петрушић, док је у другим бившим југословенским републикама та

улога поверена омбудсману или заштитнику грађана, народном правобраниоцу и слично. Сви они истичу да број притужби за повреду права на равноправност није велики и да се још увек не воде бројни судски поступци. Слажу се и у томе да се притужбе углавном односе на рад, запошљавање и повреде права у области радних односа.

– Често се догађа да правила која треба да олакшају позицију жртве дискриминације, као и њихова примена у пракси, не постижу циљ зато што се сама правила погрешно тумаче – каже Невена Петрушић.

Дејан Пајић, заменик народног правобраниоца Хрватске, наглашава да годишње тој институцији стигне између 130 и 150 притужби на повреде права о равноправности. Оне се односе на дискриминацију особа етничке припадности које се жале на повреде права из области рада и запошљавања.

Алма Суљић, помоћник омбудсмана БиХ, каже да су ранијих година разматране 273 жалбе због дискриминације по националном основу, због мобинга, узнемиравања и дискриминације при образовању. До-

несено је 26 препорука, од чега седам због мобинга.

Мила Јелавић из Хрватске и Нада Граховац из Републике Српске, дејчи правобранилац, односно омбудсман за децу, истичу да не добијају велики број пријава за повреде права деце. Наглашавају да се често у притужбама наводи дискриминација као повреда права, иако то није случај. Раде то најчешће да би појачали осећај угрожености.

У Црној Гори равноправност штити заштитник људских права и слобода, који је централно тело за све облике дискриминације. Маријана Лаковић, заменица заштитника људских права и слобода, каже да та институција има јако мало притужби и мали број судских процеса. Лаковићева истиче да имају добре резултате и да је већ поднето неколико иницијатива за доношење нових закона, као што су закон о истополним заједницама и закон о употреби службеног језика и језика у службеној употреби.

Љ. Миленковић

Мит о патријархалној породици

Насиље над старијим особама у породици и даље је у порасту у Србији. Недавно истраживање Црвеног крста и мреже Хуманас показало је да свака десета старија особа трпи породично насиље. Насилници су најчешће најближи и најрођенији – синови, ћерке и унуци. Породичном насиљу су изложеније старије жене, просек година жртава је 70, али је ве-

пријаве надлежним тужилаштвима. Тако је само током 2010. године полицијска управа у Новом Саду евидентирала 286 кривичних дела насиља у породици, док је број жртава износио 309. Насиље је почињено према старијима од 65 година, при чему је најстарија особа имала 81 годину. Од укупног броја жртава на подручју ове полицијске управе, највише је жена – 248. Најстарији

виновници насиља над старијима углавном користе физичку снагу, ретко оруђе или оружје. Углавном је ту дрвена палица, али и чупање косе, ударање песницом, шутирање и слично.

Др Драган Радовановић, председник Црвеног крста Србије, каже да резултати овог истраживања руше мит о патријархалној породици у којој су снажне емотивне везе

Британска искуства

– По британском закону, сви који раде било какав друштвени посао или су део неке државне институције обавезни су да брину о људима. На терену је то обавеза локалне заједнице, градске скупштине, као и људи који тамо живе. Сви они обавезни су да воде бригу о свим члановима свог друштва, па наравно и о старим људима, њиховој сигурности, безбедности, као и да их штите у оквиру њихове куће или породице – каже за „Глас осигураника“ Никола Робинсон из Ејџ УК. Робинсонова наглашава да комплетно британско цивилно друштво, а посебно организације попут Црвеног крста, Ејџа, Хуманас-а имају обавезу да, када чују да је нека особа злостављана, то одмах пријаве надлежним органима и институцијама.

лики број и оних у познијем добу. С друге стране, највише починилаца овог насиља има између 35 и 45 година, док су случајеви партнерског насиља међу старијим особама ређи.

Добар законски оквир, неусаглашено деловање

Професор др Невена Петрушић, заштитница равноправности и један од аутора студије о насиљу над старијима, каже да је породица најнасилнија и да насиље у породици гравитира ка најрањивијим особама у њој.

– Највећи насилници су деца, а њихово насиље траје годинама. То је специфичан облик и о њему се ћути, а последице изложености насиљу су бројне – каже професорка Петрушић, и наглашава да је изграђен добар нормативни оквир за процесуирање физичког, психичког и економског насиља у породици. Проблем је, каже она, што не постоји довољна усаглашеност деловања надлежних институција када се насиље уочи.

Истраживање о насиљу над старима рађено је на основу података о насиљу у породици поводом којих су полицијске управе у Новом Саду и Нишу поднеле кривичне

починилац насиља имао је 77, док је најмлађи (у питању је унук) имао 26 година. Ипак, из истраживања је видљиво да су најчешћи виновници насиља над старијим особама управо синови.

Полицијска управа у Нишу забележила је током 2010. укупно 215 кривичних дела насиља у породици, али је број жртава износио 238. Највећи број ових дела почињен је у самом Нишу, потом у Алексинцу, Ражњу, Дољевцу и Сврљигу.

Стиде се да пријаве насилнике

Од поменутог броја случајева насиља у 2010. полицијска управа у Нишу евидентирала је укупно 17 кривичних дела насиља над старијим особама у породици, а Центар за социјални рад је забележио 24 таква случаја. Аутори истраживања кажу да се та разлика у бројкама појављује јер су старије и злостављане особе неспремне да полицији пријаве чланове своје породице као извршиоце, и тиме их изложе могућем кажњавању. Поменут је и пример једне старице која је пријавила полицији тортуру сина и била смештена у Центар за социјални рад, а касније се испоставило да је исту тортуру трпео и њен супруг, односно отац, али је ћутао.

и откривају да су стари људи често жртве породичне неслоге.

– Специфичност ове врсте породичног насиља је у томе што стари људи не желе да пријаве насилничко понашање свог ближњег. Разапети између емоција, сопствене угрожености и страха, велики број старих трпи физичко и емоционално насиље и не усуђује се да потражи помоћ из бојазни да ће насиље ескалирати ако некеме пријаве злостављање – каже др Радовановић.

Он напомиње да искуство у раду са старима говори да је сиромаштво један од највећих генератора насиља у породици.

Никола Робинсон из британске невладине организације Ејџ каже да је злостављање старијих кршење људских права и да оно није само проблем у Србији, већ глобални.

– Светска здравствена организација претпоставља да у свету има око 47 милиона људи који су у некој врсти злостављања, при чему је међу њима највећи број старих. Они су изложени физичком и психичком злостављању, али и некој врсти занемаривања, што је такође злостављање. Само у Великој Британији сваког сата злостављању је изложено по 50 људи – наводи Никола Робинсон.

Љиљана Миленковић

УДРУЖЕЊА СЕОСКИХ ЖЕНА У ВОЈВОДИНИ

Први корак – електронска писменост

Покрајински секретаријат за рад, запошљавање и равноправност полова, заједно са Аустријском развојном агенцијом АДА, недавно је у Скупштини Војводине даровао рачунаре представницама 38 удружења сеоских жена из Војводине. По речима покрајинског секретара, Миросла-

периоду бољу повезаност удружења и секретаријата, као и бољу међусобну умреженост и информисаност самих удружења.

Рачунарска опрема је веома важна за ова удружења пошто ће женама из сеоских средина, осим за стицање електронске писмености, она послужити и за писање изузетно важних европ-

ва Васина, који им је уручио компјутере, ова информатичка опрема омогућиће у наредном

ских пројеката. Тако ће ускоро у оквиру програма за ревитализацију војвођанских села бити

ГЕРОНТОДОМАЊИЦЕ И У ОПШТИНИ БАРАЈЕВО

Помоћ и брига

Тридесет старијих домаћинстава у београдској општини Барајево, углавном она чији чланови не могу сами да обављају свакодневне обавезе, први пут имају сигурну помоћ и нису више препуштени случају или доброј вољи комшија. Наиме, њима од априла у кућним пословима, набавкама или за одлазак код лекара помаже десет геронтодомаћица.

Најстарији становници Барајева су задовољни што неко брине о њима, али је питање колико ће још моћи да рачунају на помоћ геронтодомаћица, јер је за пројекат преко којег су оне добиле посао све мање средстава.

ГЕРОНТОЛОШКИ ЦЕНТАР БЕОГРАД

Поетски конкурс

Десети Фестивал стваралаштва старијих „Златно доба“, у организацији Геронтолошког центра Београд, расписао је поетски конкурс на коме право учешћа имају све особе од 60 година и старије које имају пребивалиште на територији града Београда, уз посебан услов да нису чланови Удружења књижевника Србије. Тема конкурса је слободна.

Учесници конкурса могу да доставе до три необјављене песме настале у „златној доби живота“, а песме не смеју да буду дуже од 25 стихова. Радови се достављају у три примерка и потписују – шифром. Уколико учесник конкурса пошаље две, односно три песме, све треба

реализован велики пројекат развоја пољопривредне производње органске хране на малим парцелама чији су власници жене. Реализоваће се и пројекат у оквиру кога ће напуштене и празне сеоске куће најпре бити реновиране, а затим понуђене младим брачним паровима на десетогодишње бесплатно коришћење. За свако село, или групу од неколико заселака, биће обезбеђена педијатријска и гинеколошка, као и ветеринарска амбуланта. У овим руралним срединама биће отворене

и посебне продавнице чији ће заједнички образац бити установљен на основу искуства великих трговинских ланаца, а радиће се и на стварању услова за бољи откуп и заједнички извоз органске и друге хране и производа у земље чланице ЕУ.

Међу 38 удружења сеоских жена рачунаре је добило и седам женских ромских удружења са циљем да се и код популације ромских жена развија дух предузетништва и економске афирмације.

М. Мектеровић

ИВАЊИЦА

Добра вест за пензионере

Специјална болница за рехабилитацију Ивањица ове године за пензионере одобрава попуст од седам одсто, тако да бео дан кошта 2.404 динара.

Смештај је у двокреветним собама са купатилом и терасом, а свакој соби је ТВ са сателитским програмом. Цена је иста током целе године.

Плаћање је на шест до 12 месечних рата административном забраном од пензије, у зависности од висине пензије и договора са корисником услуга.

да потпише истом шифром и пошаље их у једној коверти. Решење шифре са подацима: име и презиме, година рођења, адреса и број телефона, треба да достави у посебној, затвореној коверти, уз приложени песнички рад. Радови се достављају на адресу Р. Ј. „Дневни центри и клубови“, Марије Бурсаћ, бр. 49, 11080 Земун, са назнаком „За поетски конкурс“.

Радови се примају до 31. августа 2012, а жири ће најбољима доделити награде и признања. Резултати ће бити саопштени током Фестивала, од 25. до 27. септембра 2012, а најбољи радови биће објављени у часопису „Златно доба“ Геронтолошког центра Београд.

В. В.

Помоћ и за сеоска домаћинства

Брига о старим лицима преко Центра за социјални рад на подручју Зајечара наставља се успешно и ове године. Наиме, захваљујући ангажовању Националне службе за запошљавање, оспособљено је и успелено још шест геронтодомаћица које ће радити у десетак домаћинстава. Да подсетимо, почетком марта стартовало је 18 нових геронтодомаћица у 17 зајечарских села.

Градска управа Зајечара, у партнерству са Центром за социјални рад, конкурисала је код Европске уније пројектом „Јачање капацитета геронтолошке службе и проширење делатности на рурална подручја“.

Основни циљ овог пројекта јесте да се, успостављањем ефикасног система интегралне социјалне заштите, унапреди живот интерно расељених лица и остарелих особа.

– Двонедељним програмом обуке (30 сати теоријске и 50 сати практичне обуке у Центру и домаћинствима) обучено је 35 жена, а Центар је склопио уговор о делу са 18 геронтодомаћица и два возача – каже Мира Андријашевић, директорка Центра за социјални рад у Зајечару.

На основу предлога сеоских месних заједница са подручја општине Зајечар и анкете коју је спровео социјални радник у домаћинствима, изабрани су корисници овог вида социјалне помоћи. У 17 села, од Грљана и Лубнице до Брусника и Малог Јасеновца, кренуле су обучене геронтодомаћице које недељ-

но по осам сати у сваком селу (два сата у свакој породици) обављају кућне и друге послове – од одржавања личне хигијене и чишћења просторија, набавке намирница и кувања, до плаћања рачуна, набавке лекова и одвођења корисника код лекара.

Центар за социјални рад обезбеђује прање, сушење и пеглање веша корисницима ове помоћи, као и хигијенске пакете. Појединим корисницима биће окречени станови и обављене неке нужне занатске поправке, а постоји могућност и обезбеђења кревета и душека.

За геронтодомаћице из Зајечара (један број је из села), Центар је обезбедио превоз сопственим возилима.

О спровођењу услуге помоћи у кући будно брине радни тим – Драгана Недељковић, социјални радник, Вера Тасић и Мерсељ Нуријевић.

М. Славковић

У НИШУ ФОРМИРАН СТРАТЕШКИ ТИМ ЗА СТАРАЊЕ О ОСИ

За квалитетнији живот инвалида

У Нишу је недавно формиран Стратешки акциони тим чији је основни циљ да се стручно, плански, континуирано и систематски бави стварањем бољих услова за живот особа са инвалидитетом у локалној заједници.

Обавеза овог тима је да начини стратешки документ са одговарајућим финансијским планом до 2020. године, када се очекује да Ниш постане град без баријера. То, по речима Јордана Ивановића, председника Савета за рад са особама са инвалидитетом, подразумева отклањање архитектонских баријера до установа и институција и унутар њих, укључивање у јавни градски превоз нископодних аутобуса, појачан комби превоз и решења за авио саобраћај.

Посебна пажња ће бити посвећена слабовидим особама повећањем такозване рељефне површине у граду, као и глувонемим особама увођењем у посао лица која познају знаковни језик.

Реализацију пројекта финансираће град Ниш и ресорно министарство, а затражиће се и (обећана) средства из фондова Европске уније.

С. Несторовић

Отворен Центар за старе

Центар за стара и инвалидна лица у коме ће житељи нишке градске општине Медијана моћи да измере крвни притисак, ниво шећера у крви и ураде ЕКГ, почео је да ради 4. маја ове године. Најстаријим житељима Медијане на располагању су и услуге лекара – интернисте, физијатра, дерматолога, психијатра и физиотерапеута.

Просторије Центра се налазе у Булевару Немањића, број 69, Центар ради у поподневним сатима, а све услуге су бесплатне.

С. Н.

ЖУКУС И МИРИС

Ослић из рерне

Време припреме: 50 минута

Састојци: 600 гр филета ослића, 600 гр кромпира, 2 јајета, 2 дл павлаке, 2 шаргарепе, першунов лист, со, бибер, зачин, маслиново уље.

Начин припреме: Посуду за печење намазати уљем. Кромпир очистити и исећи на колотове, па на дно посуде поређати део кромпира. Од соли, бибера и зачина направити смесу. Мешавином зачина и сецканим першуном посути кромпир и налити са мало уља. На кромпир поређати филете ослића, такође га зачинити и посути са мало уља. Шаргарепу изрендати и ставити на филете. На то поређати остатак кромпира и посути зачином и уљем. Пећи у загрејаној рерни на 200 Ц око 25 минута. Улупати јаја, додати павлаку, тиме прелити кромпир и ослић. Пећи још око 15 минута, да лепо порумени.

Патлиџан са печуркама

Време припреме: 50 минута

Састојци: 5 плавих патлиџана, 400 гр печурака, главица црног лука, 4 чена белог лука, 125 гр маргарина, 4 кашике брашна, 100 гр качкаваља, ½ л млека, уље.

Начин припреме: Патлиџан опрати, преполовити, посолити и оставити сеченом страном на доле да одстоји 10 мин. Извадити средину патлиџана и уситнити га. На мало уља издинстати обе врсте лука. Печурке очистити и исећи, па додати динстаном луку. У ту смесу додати иситњену средину патлиџана и њоме пунити патлиџан. Плех намазати уљем па поређати пуњени патлиџан. Посебно на маргарину упржити брашно, да остане бело. Подлити млаким млеком и кувати пар минута да се лепо згусне и сједини. Патлиџане прелити овим сосом. Одозго изрендати качкаваљ. Пећи у загрејаној рерни на 200 Ц око 40 минута, да добије лепу жуту боју.

Торта са бананама

Време припреме: 60 минута (прави се дан раније)

Састојци: 6 јаја, 20 кашика шећера, 6 кашика млаке воде, 250 гр млевених ораха, 1 л млека, 8 кашика брашна, пудинг од ваниле, 2 ванил шећера, 250 гр путера, 8 банана, ½ прашка за пециво, шлаг.

Начин припреме: Умутити беланца са 12 кашика шећера. Додати жуманца, 6 кашика млаке воде, 9 кашика млевених ораха, ½ прашка за пециво. Пећи у плеху

од шпорета на 200 Ц, 15-20 минута. Пресећи по дужини на два дела.

Фил: Од 1 л млека узети шољу у којој се размути 8 кашика брашна и пудинг од ваниле са 8 кашика шећера. Остатак млека ставити да се кува. Кад се крем прохлади, додати умућен путер и ванил шећер.

Једну половину коре ставити у ђувеч, па на то део фила. На фил ставити целе банане, по 4 у реду. Остатак ораха попарити са мало вријућег млека и распоредити између банана. На то ставити други део фила, па другу половину коре. Оставити у фрижидеру до сутрадан. Изручити на тацну и филовати умућеним шлагом.

БАШТЕНСКО ЦВЕЋЕ – РУЖЕ

Ружу многи сматрају краљицом цвећа. Сем лепоте и мириса она нам даје сировину за производњу слатког, сока, ратлука, чајева, мирисних уља.

Постоји неколико хиљада сорти ружа, а најбоље време за њихову садњу је јесен.

Сада је време цветања и нашег уживања у њима. Познате сорте распрострањене код нас су: букетуше, пењачице, чајевке, минијатурне, стаблашице.

Да би руже лепо изгледале, треба их садити на местима где има бар неколико

сати сунца у току дана. То је биљка са дубоким кореном и треба је редовно заливати, али у корену, не по листовима јер би то повећало могућност појаве обољења. Земља око руже треба да буде окопана, и треба их редовно прехранјивати. Прво прехранјивање треба да буде пре првог цветања, а следеће пре другог цветања. Кад крену велике врућине, руже не треба прехранјивати. Треба их редовно орезивати и уклањати дивље изданке. Током лета се одстрањују прецветали цветови, јесење орезивање подразумева скраћивање врхова како би се заштитиле од снега, а право орезивање се врши у пролеће. Од стране се сасушене и изумрле гране.

Најчешће болести ружа су: пепелница, рђа, зелена ваш, црвени паук, ружина осика и племењача.

Заштита се врши разним препаратима доступним у пољопривредним апотекама, као што су: Stroby, Anvil, Score, Antra-

col, Rubigan и остали.

Постоје такође и природна средства за заштиту. Лаванда у близини ружа је добра у заштити од лисне ваши. Руже нападнуте пепелницом треба испрскати млеком, листови ће бити сјајнији и мање осетљиви. А раствор од коприве је добар за прскање ружа од разних болести. Овај раствор се прави тако што се 1 кг коприве уситни, прелије са 10 л воде и остави да одстоји 24 часа. Затим се процеди и одмах се прскају руже. У борби против пужева добре су уситњене љуске од куваног јаја, које се поспу око цвећа.

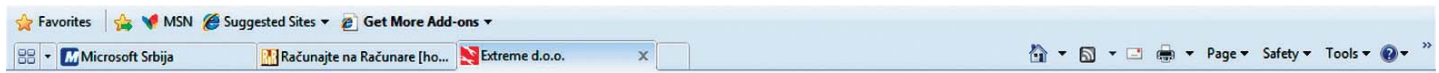

Припремила:

Софија Доминиковић

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

Интернет (6)

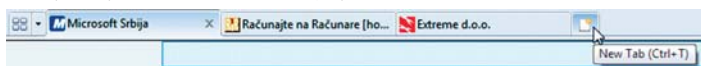

Командна трака

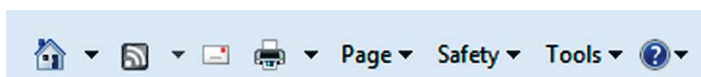
Налази се испод траке са падајућим менијима и користимо је за избор одређених команди које ће нам олакшати и убрзати коришћење програма. Чине је:

а) дугме **Favorites Center** – користимо га за приказ фолдера са збирком Интернет адреса наших омиљених презентација, за листе вебсајтова са неформалним садржајима који се веома често ажурирају (**Feeds**), као и за архиве сајтова које смо у последње време најчешће посећивали (**History**);

б) дугме **Add to Favorites Bar** – користимо га за додавање адресе тренутно учитане презентације у **Favorites Bar**;

ц) **Quick Tabs** – користимо га за отварање више Интернет страница на екрану и једноставан прелазак са једне на **другу**;

д) **Home** – користимо га за учитавање, промену и брисање странице коју смо подесили као **Home page**;

е) **View feeds on this page** – користимо га за тренутно приказивање садржаја презентација који се често ажурирају, а налазе се на текућој Интернет страници – вести, блогови... (сајт мора да буде специјално форматиран да би се приказали такви извештаји – feed);

ф) **Read Mail** – користимо га за читање мејла;

г) **Print** – користимо га за штампање тренутно активне (учитане) презентације;

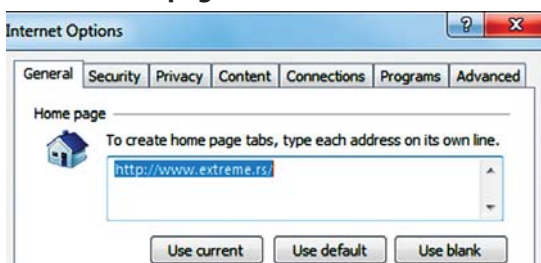
х) **Page** – користимо га за подешавање приказа активне Интернет странице;

и) **Safety** – користимо га за подешавање сигурности приликом сурфовања (да ли желимо да памтимо посећиване Интернет адресе, соокies, садржаји интернет страница итд.);

ј) **Tools** – користимо га за подешавање функција и приказа прозора претраживача;

к) **Help** – користимо га за помоћ при раду са претраживачем.

Постављање Home page

Која ће страница бити **Home page** (почетна страница која ће се учитати када се отвори програм **Internet Explorer**) и колико дана ће **Internet Explorer** да памти које све презентације посећујемо, подесићемо на следећи начин:

1. кликнемо на опцију **Tools** у траци падајућих менија, па на опцију **Internet Options**, и у прозору који се отвори проверимо да ли је селетована картица **General**;

2. у одељку **Home page**, у пољу **To create home page tabs, type each address on its own line**, упишемо адресе Интернет страница које желимо да се аутоматски отворе при стартовању **Internet Explorera** (**Home page**);

3. у одељку **Browsing history** кликнемо на дугме **Settings**;

4. у одељку **History** подесимо колико дана желимо да се памте странице које посећујемо;

5. кликнемо на **OK**, па поново на **OK**.

Пано за приказ

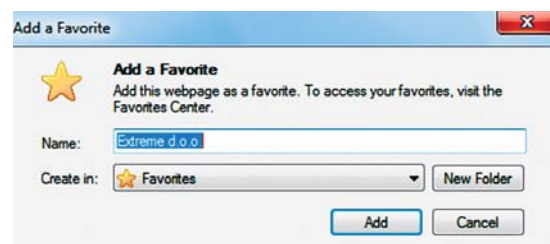
Налази се у централном делу прозора и користимо га за приказ садржаја жељене Интернет странице. Када желимо да приступимо некој Интернет презентацији, довољно је да у **Address** поље упишемо Интернет адресу те презентације. Након тога притиснемо **Enter**. Сачекамо мало да се презентација учита, а затим користимо клизаче да бисмо прегледали њен садржај. Када мишем пређемо преко неког линка, стрелица ће се променити у белу шаку са испруженим кажипрстом и једним кликом на тај линк почеће учитавање странице до које он води.

Favorites

Када током „крстарења“ Интернетом наиђемо на презентацију која нам је занимљива и коју бисмо желели после неког времена поново да посетимо, довољно је да њену адресу убацимо у збирку **Favorites** и више не морамо да памтимо ту адресу, јер ће се она налазити у **Favoritesu**. Поступак додавања омиљене (значајне) Интернет адресе у **Favorites** је следећи:

1. учитамо Интернет презентацију која нам је занимљива;

2. док прегледамо њен садржај, кликнемо на дугме **Favorites** које се налази на командној траци, па изаберемо опцију **Add to Favorites**;

3. у прозору који се отворио, а у пољу **Name**, упишемо назив странице или оставимо понуђено име ако смо њиме задовољни;

4. у пољу поред **Create in** пронађемо фолдер у који желимо да убацимо одређену страницу или кликнемо на дугме **New Folder**, укацамо име фолдера, па кликнемо на дугме **Add**;

5. поново кликнемо на дугме **Add**.

Интернет адреса презентације је додата у збирку **Favorites**. Ако хоћемо да посетимо презентацију чија се адреса налази у збирци **Favorites**, поступак је следећи:

1. кликнемо на икону **Favorites** која се налази на командној траци;

2. отвара се листа фолдера у којима се налазе све упамћене адресе у бази **Favorites**, па отворимо жељени фолдер и када пронађемо страницу која нас интересује, кликнемо на њу;

3. страница се учитава.

Предраг Јовановић

Наставиће се

ВОЛОНТЕРСКИ СЕРВИСИ БЕОГРАДСКИХ ОПШТИНА

Хуманост на делу

Увише београдских општина последњих година почели су са радом волонтерски сервиси. У њима волонтирају и старији и млади, а недаће не бирају, па су и међу корисницима заступљени сви узрасти. Највише је ипак оних најстаријих.

Волонтерски сервис општине Савски Венац, према речима његове координаторке Зорице Штуловић, званично је покренут у новембру прошле године, али он већ годинама на неки начин ради.

– Циљ овог сервиса је да помаже суграђанима како у кућним условима, тако и у просторијама сервиса, и да утиче на квалитетнији свакодневни живот. Корисници су претежно старија популација, јер је на Савском Венцу велики број старијих грађана, а све услуге су бесплатне. Пружамо правну помоћ, психосоцијалну подршку, организујемо спортске активности за особе трећег доба, а помоћ у кућним условима подразумева набавку основних животних намирница,

хигијенских средстава, лекова итд. Волонтери учествују и у припреми хране у народној кухињи, у Ломиној 17, која се, уколико је потребно, односи на кућну адресу корисника. Веома сам поносна на рад волонтерског сервиса. Велики број запослених из наше општинске управе укључен је у волонтирање, а тренутно имамо око 50 волонтера и око 40 корисника. Међу волонтерима има и младих и старијих и људи средњих година, претежно су у питању жене, мада има и мушкараца, а оно најважније што краси волонтере је емпатија – истиче наша саговорница.

Она објашњава како нису увек проблем материјална и

здравствена угроженост, већ и усамљеност.

– Има пуно усамљеног света и значи им много ако неко закуца на врата или поразговара са њима телефоном. Најтеже је увек у периоду празника. А када видите насмејана лица, схватите колико сте нечим малим некоме много помогли и буде вам топло око срца, а то је највећа награда. Београђани су хумани људи, воде рачуна једни о другима – каже Зорица Штуловић.

И Волонтерски сервис Звездаре (ВСЗ), који је са радом почео у фебруару прошле године, пружа сталне социјалне услуге својим суграђанима, а све организује и финансира општина.

– Поред подршке и помоћи Звездарцима који су старији, немоћни, особама са инвалидитетом, без породичног старања, као и једнородитељским породицама са болесном децом, желимо да развијамо идеју волонтирања, да живот буде бољи и онима који помажу другима, и онима којима је помоћ потребна – каже за „Глас осигураника“ Радмила Урошевић, координаторка ВСЗ. Према њиховим подацима, у апри-

лу је било укупно 94 корисника, 50 у кућним условима, а 44 у просторијама сервиса.

– ВСЗ има 42 волонтерке. Као симболичан израз захвалности обезбеђујемо им месечни превоз, ваучере, пакете хране и хигијене, карте за позориште. Наша најмлађа волонтерка има 17, а најстарија 73 године, док је просек година корисника 86, што говори да су најчешћи корисници најстарији суграђани. Они нам се често сами јављају, а за помоћ се обраћају и њихова

заинтересованих за волонтирање, али њих има изнад сваких очекивања, па је заблуда да не постоји солидарност и добра воља да се помогне другима – закључује Радмила Урошевић.

Да нису увек волонтери млади, а старији они којима је потребна помоћ, сведочи пример Мирјане Гај (61) са Старог Града.

– Чим сам добила решење о пензији, решила сам да неким корисним радом испуним своје слободно време. Мени није тешко, а некоме ћу помоћи – каже бака Мира.

Како нам даље објашњава, улаз у Волонтерски сервис општине Стари Град, у Нушићевој, је баш са улице, па је одмах видљив и доступан, не мора да се иде прво у општину, што олакшава како волонтерима, тако и особама које траже помоћ.

– И тако сам отишла право тамо и рекла да бих желела да волонтирам. Пошто сам дуго радила као васпитач у дому за

ученике, а имам и неког личног искуства са особама са посебним потребама, одмах су ми рекли да се мајка једног слепог младића обратила за помоћ пошто има и родитеље о којима такође мора да брине, па би јој много значило када би неко проводио неко време са њим. И тако је волонтирање почело, а нас двоје се дружимо два-три пута недељно, када шетамо, посећујемо његову баку, идемо до Народне библиотеке, где он воли да чита. Он је поред Музичке академије студирао језике, као и ја, па имамо доста тема за разговор, а шетња прија и њему и мени – објашњава ова активна пензионерка.

Весна Кадиф

ЗАВРШНА КОНФЕРЕНЦИЈА ПРОЈЕКТА „ЗЛАТНО ДОБА ЖИВОТА“

Идемо на пут лепе и активне старости

У београдском хотелу Палас, 29. маја, одржана је завршна конференција у оквиру пројекта „Златно доба живота“, чији је циљ борба про-

поред жирија, одлучивали су и гласови публике – рекао је Душан Здравковић, координатор пројекта.

На изложби су, уз гласачки

ова књига представља различите видове друштвене бриге о старима и да је оно што је лепо управо њена шареноликост.

– У књигу су ушли примери који на најбољи начин презентују активно старење и активну старост, а она ће бити преведена на енглески језик и прослеђена у мрежу ЕАЕА (Европска асоцијација за образовање одраслих), што значи да ће и књига, као и изложба, прекорачити границе наше земље и отпутовати у Европу – навела је Тамара Николић Максић.

Конференцију је употпунило јединство генерација кроз наступ дечјег хора ОШ „Дринка Павловић“ из Београда и хора

Прво место – „Идемо на пут“, Срђан Срђанов

тив дискриминације старијих и промовисање лепе и активне старости. Конференцију је организовало Друштво за образовање одраслих (ДОО), које је носилац пројекта. Овај пројекат остварује се средствима Европске уније у оквиру пројекта „Подршка цивилном друштву“ Делегације ЕУ у Србији, а суфинансира га Министарство за привредну сарадњу и развој Савезне Републике Немачке.

У првом делу конференције сарадници и експерти из иностранства представили су европска искуства везана за активно старење и целоживотно учење, док је други део био резервисан за представљање резултата пројекта.

– Централна активност пројекта је изложба фотографија, формирана на основу јавног конкурса. Уз претпоставку да није лако снимити ону лепшу страну старости у средини која је толико под утицајем предрасуда и стереотипа, као што је наша, хтели смо да свако буде у прилици да ухвати тај тренутак једног другачијег живота, по нечему специјалан и драгоцен, и да нам тиме помогне у промовисању лепе и активне старости. О најбољој фотографији,

Друго место – „Три генерације“, Душан Бебић

листић, посетиоци попуњавају и евалуацију која, како је објаснила Маја Максимовић из ДОО, сумира утиске посетилаца и заправо представља једно мини истраживање. Евалуацију је попунило око 1.000 испитаника у свих пет градова учесника у пројекту (Нови Сад, Ужице, Лесковац, Бор и Београд), а она ће послужити као извор драгоцених информација у вези са проблемима старијих и њиховим активним учешћем у друштвеном животу.

Тамара Николић Максић, једна од уредница књиге „Идеје за лепу и активну старост – примери добре праксе“, која је произашла из централних радионица у оквиру пројекта, рекла је да

Треће место – „Вртлог живота“, Марта Ројнич

„Невен“ из лесковачког Удружења пензионера, након чега је уследило проглашење најбољих фотографија и додела награда. Прво место и 1.000 евра освојио је Срђан Срђа-

Позитиван ефекат

Посетиоци изложбе су уз попуњавање гласачког листића имали и задатак да одговоре на неколико питања. Она су се односила и на то какве утиске носе са изложбе, али је најважније питање – шта ћете променити након ове изложбе – било у вези са односом према старости, што је заправо и циљ пројекта. Један од доказа позитивног ефекта изложбе били су и инспиративни одговори, а онај који се посебно издвојио написао је посетилац старији од 65 година: „Бићу мало више оптимиста у овим годинама, трудићу се да живот посматрам са ведрије стране и да будем са лепим женама.“

нов са фотографијом „Идемо на пут“, друго место и 750 евра припало је Душану Бебићу за фотографију „Три генерације“, а треће место и 500 евра Марти Ројнич, ауторки фотографије „Вртлог живота“.

А по речима Мирјане Клапрот, медијског координатора пројекта, промотивна кампања тек почиње.

– У свих пет градова који су учествовали у пројекту освануће 50 билборда са победничким фотографијама конкурса, а уз то ће бити дистрибуирано и 20.000 тролита са порукама за лепшу и бољу старост – навела је Мирјана Клапрот.

Билборди ће до 24. јуна кра-

сити Нови Сад, Ужице, Лесковац, Бор и Београд, а у изложби која је већ постављена на Калемегдану сви заинтересовани ће моћи да уживају до 27. јуна.

Весна Кадић

БРИТАНСКА КРАЉИЦА У ПОЗНОЈ ДОБИ БОДРА И СВЕ ПОПУЛАРНИЈА

Нови сјај круне

Уз стрме степенице катедрале Светог Павла попела се сама, без ичије помоћи, да би затим под сводовима монументалне и најчувеније лондонске цркве, стојећи све време, присуствовала миси захвалности, завршног дана четвородневних јубиларних свечаности у њену част.

Стајала је и два дана раније, неколико сати, заједно са осталим члановима породице, на краљевској баржи која је низ Темзу предводила свечани дефиле хиљаду пловила најразличитијих врста и намена. Овај спектакл ни киша и хладноћа нису успели да покваре, а парадно одевени гости ни једног трену нису показали да примећују атмосферску неприлику.

Организација прославе 60-годишњице владавине Елизабете Друге потврдила је у свим детаљима британску сувереност када су у питању помпа и церемонија, али највеће дивљење отишло је ипак 86-годишњој слављеници.

Толико стоицизма, исказане физичке издржљивости и менталне гипкости у деветој деценији живота је нешто што само по себи изазива респект и представља вероватно веће интимно постигнуће него дуги опстанак на трону којим је обележена читава једна епоха.

Нема никакве сумње да ће се у будућности године од 1952. наовамо звати Елизабетиним, као што већи део 19. века слови као викторијанско доба, а друга половина 16-ог као елизабетанско, по Елизабети Првој.

Краљица Викторија која је на власти била неки месец више од 63 године је засад владарка са најдужим стажом у хиљадугодишњој историји британске монархије, али како ствари стоје, без те незваничне титуле би лако могла да остане.

Упркос својевременим спекулацијама, нема наговештаја да би краљица ускоро

предала круну сину, престолонаследнику Чарлсу, или, што је још мање изгледно, да би једна генерација била прескочена и престо одмах заузео други у наследном реду, Чарлсов син, принц Вилијам.

Његово прошлогодешње гламурозно венчање са атрактивном, модерном Кејт Мидлтон, која притом није аристократског порекла, свакако је допринело расту интересовања и симпатија за краљевску породицу, али утисак је да је ипак краљица најзаслужнија за обновљену популарност монархије чија је репутација у једном тренутку била озбиљно уздрмана.

Уопште, цела прича о британској краљевској породици поприличан низ година сводила се на серију скандала, којима су и озбиљни медији морали да се баве јер је свеице што се дешавало било пољуљано достојанство саме институције.

Трагична погибија принцезе Дајане, 1997, уједно је означила и најнижи пад рејтинга куће Виндзор и лично Елизабете, јер је дуго одбијала да се поводом Дајанине смрти огласи, што је цела земља од ње очекивала. Најзад је то учинила, одмерено и уздржано, али не без емоција.

И док се у јавности стишавају узбуђења и слежу утисци о протеклом празновању, аналитичари покушавају да проникну у тајну дуговечности краљевске куће чије је устројство потпуно анахорно и противно демократском духу модерног времена.

Тајна је у трајању, један је од најчешће помињаних разлога. Све пролази, све се мења, нажалост нагоре, живот је све тежи, економска криза све дубља, незапосленост никад већа, социјални проблеми, као и расна нетрпељивост све заостренији, али она је ту, непромењена, готово вечита и то представља својеврстан психолошки

релевантан квалитет и даје људима осећај сигурности.

А да траје, траје. Када је Елизабета Друга преузела трон, 1952. године, после смрти оца, краља Џорџа Шестог, британски премијер био је Винстон Черчил, а данашњи шеф владе, 46-годишњи Дејвид Камерон, није се био ни родио. Током њеног престоловања изменило се укупно 12 премијера, исто толико америчких председника и шесторица римских папа.

Краљичин статус сматра се церемонијалним, а у политичком речнику се израз да неко има улогу британске краљице користи у значењу да та особа поседује само формалан положај без стварног утицаја. За саму Елизабету, међутим, то и не мора у потпуности да важи. Познато је да је она увела редовне састанке уторком са текућим шефом владе, а ти се разговори обављају у четири ока и нико са стране није упућен у садржај, нити тон дијалога.

Мимо тога, Елизабета Друга има крцат дневни распоред, годишње више од 400 сусрета и разних ангажмана, подржава око 600 добротворних организација и програма, често је на путу, досад је посетила 116 земаља. Њено здравствено стање је задовољавајуће, већих проблема нема, не рачунајући болове у коленима (оперисала оба колена 2003) због којих је морала да се одрекне јахања. Обожава коње и псе, у слободно време чита кримиће, решава укрштене речи, а у куриозитете спада податак да радо гледа рвање на телевизији. На престо је ступила млада, у 26-ој години, јер јој је и отац умро релативно млад, али је мајка поживела 101 годину. Ако се то има у виду, чини се реалним да ће прича о наслеђу још да причека свој наставак.

Д. Драгић

Као и већина друштава на планети данас, и Русија се суочава са пензијском кризом и неопходношћу да пензијски систем реформише како би постао дугорочно одржив.

Данас, тамо је „пензионерски рај“ по свему, осим по оном најважнијем – износу на пензијском чеку.

Просечна пензија у Русији данас је, кад се рубље прерачунају у динаре, нешто мања од 30.000. Али не примају сви просек: статистика је и у овом случају опсена, јер је већи број оних који примају мање од тога.

до октобра, али један елементар тог захвата већ је унапред познат: неће бити законског продужавања радног века, што је у већини других земаља, по правилу, први потез пензијских реформатора.

Рускиње данас престају да раде са 55 година, а Руси са 60. Минимум стажа за пензију је, међутим, драстично низак – само пет година.

Разлог зашто се не дира у старосну границу је, пре свега, политички. Пензионери у Русији чине 40 одсто бирачког тела и на биралишта излазе много дисциплино-

за 11 милиона, а број пензионера повећати за 9 милиона.

Али пошто ни у Русији нема „бесплатног ручка“, што је метафора за чињеницу да све има своју економску цену, глобални експерти за пензије сматрају да ће тако нешто ипак морати да се спроведе, само на мање упљив начин.

Решење које се у том погледу помиње јесте стимулисање Руса да дуже раде. Један од предлога пуштених у оптицај је да услов за пуну пензију буде много захтевнији од данашњег. Министарство за друштвени развој је

њивања. Број житеља Русије (у којој је сваки пети становник припадник неке етничке или националне мањине) од 1991. смањено се за 5 милиона: земља данас има 143,1 милиона становника.

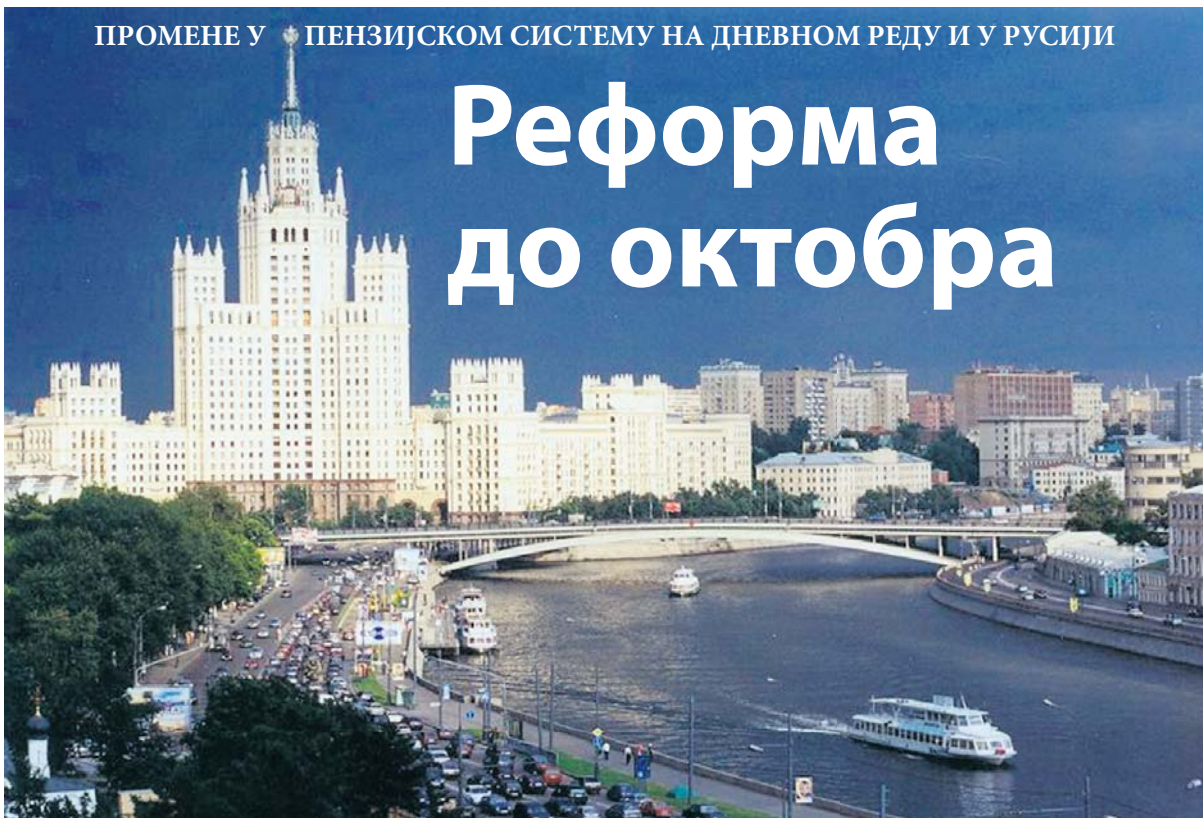
Занимљив је и податак да је просечан животни век у Русији 70,3 године, али мушкарци у просеку „догурају“ само до 64,1 – што значи да нису баш дуговечни пензионери, док их жене надживе за више од деценију: њихов просечан век је 76,1 година.

Један од проблема руског пензијског система је и тај што

ПРОМЕНЕ У ПЕНЗИЈСКОМ СИСТЕМУ НА ДНЕВНОМ РЕДУ И У РУСИЈИ

Реформа до октобра

И највећа држава на свету има проблем сличан нашем: више људи се пензионише него што почиње да ради

Ова свота је уз то резултат повећања пензија које су пре пет година удвостручене, за шта су пензионери благодарни пре свега председнику Владимиру Путину, али је просечна руска пензија, упркос томе, данас само 40 одсто просечне руске плате.

На пензије у Русији држава данас троши око 10 одсто бруто националног производа, који износи 1.850 милијарди долара. Али, Русија при том има нама близак проблем: више људи се пензионише него што почиње да ради.

Пензијска реформа је и тамо осетљиво политичко питање. Најављује се да би њен пројекат требало да буде комплетиран

ваније него млађи свет. Сем тога, у већини гласају за актуелног председника и његову партију, Уједињену Русију – шта више, сматрају се његовом изборном базом. То се објашњава природном жељом старије генерације да не улази у политичке ризике, јер је уверена да је избор познатог гаранција стабилности.

Путину, који је у мају започео свој трећи председнички мандат (после прва два одрадио је и један премијерски), свакако је стало до ових „седих гласача“, па је одбацио опцију продужавања радног века, упркос прогнозама које су уједно и упозорења да ће се до 2030. године број радно активних смањити

предложило да то буде 40 или чак 45 година радног стажа.

То би уствари било практично продужавање радног века. На овај начин би били кажњени – мањим пензијама – они који би се одлучили да се пензионису чим им то омогући закон, дакле са 55, односно 60 година живота.

Руски демографски трендови су иначе слични онима у западном свету, па на неки начин и драстичнији. Тамошња „бела кука“ је, судећи према проценама статистичара, прошле године донекле заустављена, јер је у 2011. број становника по први пут увећан – чак за 160.000 – уместо пређашњег сталног сма-

су приватни фондови веома мали, упркос томе што је реформом из 2002. уведена једна варијанта опште хваљеног чиланског модела, уобичајеног у Латинској Америци и и Источној Европи. По том моделу су будуће пензије делимично финансиране обавезним издвајањима у пензијске фондове, који онда вредност улога одржавају и повећавају улагањима на финансијским тржиштима.

Учинак је, међутим, скроман: приватни фондови су веома мали, а државни фондови инвестирају само у државне обвезнице, а само један одсто у берзанске вредносне папире, односно акције.

М. Бекин

ЈЕДИНСТВЕНА МАНИФЕСТАЦИЈА У ГОРАЧИЋИМА КОД ГУЧЕ

Дружили се кумови

Драгачево је деценијама центар највећег такмичења дувачких оркестара на свету, али поред ове традиционалне манифестације, у Гучи и околним селима организују се и друге бројне пропратне приредбе и такмичења која доприносе очувању народне баштине. Једна од манифестација које претходе Сабору трубача је и „Кумовијада“, која се одржава у Горачићима, живописном селу на обронцима планине Јелице.

Манифестација је настала по идеји мештана Горачића, који живе у разним крајевима Србије и у дијаспори. Они су се једном годишње окупљали у родном месту и из забаве играли шах. Пре три године одлучили су да то окупљање, названо „Кумовијада“, постане традиција која ће промовисати и славити обичај кумства, српску баштину,

културу, сеоски туризам и спорт у Горачићима и Драгачеву.

Јединствен сусрет кумова и осталих љубитеља природе и српских обичаја ове године је одржан 26. маја, под покровитељством општине Лучани, Центра за културу „Драгачево“ и Високе школе за пословну економију и предузетништво (ПЕП). Уз културно-уметнички програм и служење јела и пића из националне кухиње, организована су и бројна спортска такмичења на којима су, поред кумова, учествовали и ученици основних школа и мештани.

Ове године су, на светковини у порти сеоске цркве, осим такмичара из Србије, учествовали и гости из Македоније, Босне и Херцеговине и други. На програму је била Шаховска кумовијада, такмичења у малом фудбалу – Јелица куп, и у кошарци, све уз

наступе фолклорних и певачких група, фрулаша и трубача. Одиграна је и ревијална кошаркашка утакмица између друголигаша Младост из Чачка и студентске екипе ПЕП-а, победника турнира у Барселони, Будви и на Копаонику.

Мада је у првом плану било дружење кумова и пријатеља са гостима и мештанима Драгачева, ипак су проглашени и најбољи. У конкуренцији више од 20 кумовских парова прво место је и ове, као и прошле, године припало кумовима Ивану Мартићу и Јовану Тодоровићу. У драгачевском стилу, они су награђени шајкачама, вуненим чарапама и шљивовицом. На такмичењу је учествовао и познати певач Мики Јевремовић са својим кумом Миланом Кесеровићем.

М. Павловић

ЧАЧАК

Иноватор тражи произвођача

Протекло је десет година откако је Милун Ћојбашић, професор физичког васпитања у Чачку, дошао на идеју да конструише „лифт бус врата“, уређај која би особама са инвалидитетом омогућио да се лакше сналазе у аутобуском превозу. Пошто је прешао дуг пут од истраживања, преко техничко-технолошког поступка, до патентирања, иноватор се са прототипом појавио на протеклом Сајму технике и нових технологија у Бе-

ограду и добио златну медаљу „Никола Тесла“.

„Лифт бус врата“ би се, објашњава Ћојбашић, уграђивала у бочни зид аутобуса, на месту за инвалиде.

– Уређај је једноставан за употребу, а инвалидима омогућава да брзо и без помоћи другог лица улазе и излазе из возила, што их чини равноправним са осталим путницима у градском превозу.

Овај проналазак је произтекао из жеље иноватора да

помогне особама са инвалидитетом да поврате достојанство, а сада је отворен пут ка производњи и употреби „лифт бус врата“.

– Ја сам свој посао завршио. Решавао сам једначину са стотину непознатих и само једном познатом – потребом инвалидних лица да буду што самосталнији у свакодневном животу. У прототипу, који је на сајму привукао велику пажњу посетилаца, решени су и конструктив-

ни, и технолошки, и дизајнерски захтеви. Сада су на потезу произвођачи. Инвалиди чине 30 одсто светске популације па би комерцијализација овог уређаја могла да донесе солидну зараду – каже Ћојбашић наглашавајући да би разлози хумане природе ипак морали да буду пресудни и код људи који одлуче да његов проналазак уврсте у свој производни програм.

Д. Ч.

Чобанском паприкашу у част

Такмичило се око 60 екипа

Меленци, село у општини Зрењанин, 3. јуна, на Духове, било је по 14. пут домаћин такмичења у кувању овчијег чобанског паприкаша. Око 60 екипа одмерило је вештину у готовљењу тог специјалитета. Победили су кулинару овдашњег кинолошког друштва „Вања Решин“, а њихов колега, Драгиша Мојсин, је био најуспешнији у појединачној

конкуренцији. Друго место је заузела екипа Округног затвора у Зрењанину, а треће тим предузећа „Бонд“ из Кикинде.

Ова традиционална манифестација одржана је у великом парку бање Русанда, а на њој је учествовала и екипа инвалидских организација из Кикинде. Иван Зарић, председник Савета који који обједињује 17 организација које окупљају особе

са инвалидитетом на подручју кикиндске општине, наводи да већ 11 година по стотинак чланова просечно присуствује надметању у кувању „чобанца“ и дегустацији чувеног паприкаша.

– Велик број нас лечио се у бањи Русанди и у знак захвалности долази на манифестацију. Ја сам овде био на рехабилитацији а сад долазим у част овог специјалитета. Дружење нам

Учесник у лалинској ношњи

представља продужену терапију – каже Желимир Милић, дугогодишњи члан Управног одбора Општинског друштва инвалида церебралне и дечије парализе у Кикинди.

С. Завишић

СПОРТСКИ СУСРЕТ ИНВАЛИДА РАДА БАЧКЕ У ВРБАСУ

Најважније је дружење

Општинска организација Савеза инвалида рада Врбаса уприличила је, крајем маја, у свом граду пети по реду спортски сусрет општинских организација инвалида рада Бачке. Пословично добру организацију ових сусрета наставили су и активисти СИР-а Врбас, показавши још једном да се добром вољом и квалитетним волонтерским радом некада могу превазићи и финансијске тешкоће, па и недостатак адекватног простора за рад.

Такмичењу су, између осталих, присуствовали Стана Свиларов, председник Савеза инвалида рада Војводине, и Милан Ивић, председник Општинске организације инвалида рада Новог Сада, а домаћин је био Свето

Аларгић, председник СИР-а Врбас.

На простору око ресторана

„Код Чави“, 120 учесника из 15 бачких екипа и једне из Срема такмичили су се у дисциплина-

ма: пикадо, бацање плочица, висица кугла и шах.

Борба је била прилично равноправна али су се ипак издвојили најбољи: у пикаду – Бачка Топола, у бацању плочица – Врбас, у висицај кугли – Сремски Карловаци, и у шаху – Бечеј. Све екипе су добиле захвалнице, прва три такмичара у дисциплинама медаљу и диплому, а победнички тимови пехаре.

Задовољни су били и учесници. Мира Пеулић из Новог Сада рекла је да је задовољна својим резултатом иако је могло и боље, а Слободан Марић из Врбаса је нагласио да је, без обзира на резултат, најважније дружење и пријатељство учесника овог сусрета.

Д. Корач

САЛАШ

Гостовао ансамбл „Коло“

У варошици Салаш, која се налази на путу Зајечар – Неготин, недавно је одржана културно-уметничка манифестација „Посело 2012“. На поселу је, између осталих, гостовао и ансамбл народних песама и игара „Коло“ из Београда, који је мештанима Салаша и околних села приредио прави уметнички доживљај.

Ансамбл „Коло“ постоји од 15. маја 1948. године и досад је наступио више од 7.000 пута гостујући на свим континентима. На репертоару има око 150 кореографија свих народа и народности бивше Југославије, могло се чути на отварању програма овог ансамбла у Салашу.

– Последњих година „Коло“ се све више посвећује истраживању и записивању културне и фолклорне баштине Србије, а наша сарадња траје већ две деценије – истакао је Перица Дуцић, управник Центра за културу у Зајечару и један од организатора манифестације „Посело 2012“.

Овом манифестацијом Салаш наставља традицију дугу тридесетак година јер је то место некада било редован домаћин оваквих приредби – традиционалних „Сусрета села“, сусрета „Село весело“ Радио Београда и Међуокружне смотре фолклора Тимочке крајине.

М. С.

ЗАЈЕЧАР – БОР

Дружење пензионера и инвалида рада

У прекрасном амбијенту Брестовачке бање састало се око 250 пензионера и инвалида рада из Тимочке крајине на традиционалном мајском дружењу. Најпре су разгледали знаменитости Брестовачке бање – дворца и конак династије Обреновић из 19. века, који су реновирани пре две године. Потом су пензионери посетили десет термалних извора који лече очне, стомачне и друге болести.

Након обиласка бање, у реновираном клубу РТБ Бор за све је организован ручак. Гостима је пријатан боравак пожелео председник борских пензионера, Чедомир Радосављевић, а дружење је настављено уз песму и игру.

Д. Ђ.

ЗРЕЊАНИН

Обележена крсна слава – Спасовдан

Удружење Независног синдиката пензионера јавних служби Србије из Зрењанина прославило је, 24. маја, своју крсну славу – Спасовдан, која је истовремено и слава републичке организације. По речима Јеленка Крајована, председника зрењанинске и републичке организације Независног синдиката пензионера јавних служби, прослави која је, поред свечаног ручка, имала и богат културно-музички програм, присуствовало је око 220 гостију из Зрењанина, Сефкерина, Сремских Карловаца и Сурчина.

Кума овогодишње славе била је Драгица Ламбић, пензионерка из Зрењанина, док ће ту дужност наредне године од ње преузети Љубица Маринков, такође Зрењанинка.

Почасни гости на свечаности поводом прославе Спасовдана били су и Ранко Хрњез, потпредседник Синдиката радника у просвети Србије, и Владимир Милошев, председник Одбора за привреду скупштине Зрењанина.

М. М.

ПИРОТ

Свечаност за дан удружења

Преко стотину пиротских пензионера, заједно са „колегама“ из Враћа, Прокупља, Алексинца, Ниша, Димитровграда, Бабушнице и Беле Паланке, прошлог четвртка, у хотелу „Дијана“, дружењем, песмом и игром обележило је дан свог удружења.

Овом несвакидашњем пензионерском скупу присуствовали су и представници локалне власти – Видојко Панајотовић, потпредседник општине, и Милорад Поповић, председник СО Пирот, као и представници пиротске филијале Фонда ПИО.

Пре почетка заједничког ручка пензионерима се обратио домаћин Велимир Пејчић, председник Општинског удружења пензионера Пирота, који је гостима пожелео срдачну добродошлицу, а свима добро расположење и дружење.

Пејчић је подсетио да је нишко удружење формирано 6. маја, али су због избора мало померили обележавање „рођендана“. Цветан Каменовић, председник Удружења пензионера радника МУП-а, је у име своје организације Пејчићу уручио уметничку слику пошто су у минулом периоду ова два удружења изванредно сарађивала. Тај мали дар, додао је он, треба да буде подстрек за још бољу сарадњу.

Дружење пензионера наставило се песмом и заједничким колом, а неки су се и сами латили микрофона.

С. П.

ЉУБОВИЈА

Нови мандат

У Љубовији је недавно одржана редовна Изборна скупштина Општинске организације пензионера на којој су, поред осталог, разматрани и усвојени извештаји о раду и финансијском пословању за 2011. годину, извештај Надзорног одбора, програм рада и Статут организације чији је рад оцењен као успешан.

То је био основ да се за њеног председника поново изабере Милисав Ђокић, а за заменика Ковиљка Игњатовић. Изабрани су и Извршни и Надзорни одбор.

Новоизабрано руководство већ је почело припреме за набавку угља и огревног дрвета, као и зимнице, по повољној цени. Трудиће се да помоћ и даље стиже најугроженијим члановима, а у припреми је и неколико излета, као и одлазак у госте пензионерима Мачванског, Ваљевског и Ужичког региона, и Бјељини у Републици Српској. **М. М.**

КОСЈЕРИЋ

Трофеји из Пољске

Фолклорни ансамбл Културно-уметничког друштва „Максим Марковић“ из Косјерића вратио се са такмичења у Пољској са главном наградом – освојеним првим местом у веома јакој конкуренцији 12 састава из 12 земаља. Осим награде за победу на престижном интернационалном фолк фестивалу, који има рангирајући карактер, Косјерићани су добили и бројна друга признања, јер су нашу земљу представили у најбољем светлу и одушевили тамошњу публику и међународни жири.

– Веома је значајно што је на фестивалу у Пољској био и директор и селектор највеће фолк смотре у Европи – фестивала у Бодруму, у Турској. Он је био одушевљен тиме како су фолклораши из Косјерића презентovali вредности наше на-

родне баштине, па нам је уручио званичан позив да као провласирани из Србије учествујемо на том престижном фестивалу, на коме смо већ били пре неколико година – истиче Млађен Марковић, уметнички директор косјерићког КУД-а, износећи најлепше импресије са деветодневног фестивала у Пољској и захваљујући спонзорима на подршку.

Културно-уметничко друштво „Максим Марковић“ читаве четири деценије постиже успехе на бројним манифестацијама у земљи и иностранству, и тако доприноси очувању и неговању културе и традиције ужичког краја и целе Србије. А то што поред старијих чланова у ансамблу има и доста младих, гаранција је да ће ова дружина још дуго показивати своје умеће. **М. П.**

СВРЉИГ

Гости из Димитровграда

Крајем маја Сврљижани су угостили пензионере Димитровграда, а ово једнодневно дружење остаће свим учесницима у лепој успомени. Програмске активности биле су разноврсне и задовољиле су и госте и домаћине. Једни су играли шах, други су обилазили туристичке дестинације: манастир Св. архангел Гаврило у Пирковцу, пећину Самар у Копајкошари, цркву Св. цар Константин и царица Јелена у Сврљигу, као и неке друге знаменитости. Док су се спремали сврљишки специјалитети, у клубу пензионера се причало о томе како је било у младости, како се живи данас, тражени су начини да се споје традиција и култура ове две општине и начини први корак даље сарадње. Гости су у Сврљиг довели и своју музичку групу и било је весело.

Божана Давитков, секретар Удружења и председница Активна жена пензионера општине Димитровград, у име 40 својих колегиница и колега похвалила је домаћине из Сврљига.

– Ово су били сусрети и дружење за памћење. Сви смо задовољни и причамо по Димитровграду о томе. Волела бих да још једном обиђемо манастир Светог архангела Гаврила у Пирковцу, али пре тога морамо да се организујемо и будемо и ми добри домаћини. Ми имамо годишње 7-8 излета, два до три ван Србије, али из Сврљига носимо најлепше утиске – река је Божана Давитков.

Био је презадовољан и домаћин, Миленко Петровић, који је рекао да су овакви сусрети реализација програмских задатака Удружења пензионера општине Сврљиг. **С. Ђ.**

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Рад рехабилитационих центара – бања по Србији

Како су завршене и постале коначне ранг листе пензионера који ће ићи на десетодневну рехабилитацију о трошку РФ ПИО, скоро сви су добили писма на кућне адресе у којима пише и у коју бању ће бити позвани, што је похвала за службу у РФ ПИО која је одрађивала овај велики посао, и да ће ускоро бити позвани од стране те бање на рехабилитацију. Због тога апелујемо – молимо рехабилитационе центре по Србији који имају закључене уговоре са РФ ПИО да не праве разлику између гостију.

Удружење пензионера београдске општине Палилула (вероватно и удружења других општина и градова) примило је прошле године доста жалби на рад појединих бања. Жалбе се односе на то да се пензионери који долазе о

трошку РФ ПИО третирају као да „не плаћају“ боравак у бањи, а да они који плаћају, директно или у ратама, добијају боље место и бољу храну. Притужбе су, на пример, овакве: овај „што плаћа“ добија шницлу као „слоново уво“, а овај што „не плаћа“ добије неку „ћачку“ шницлу.

Зато позивамо те непосредне рехабилитационе центре по Србији да контактирају своје колеге из Луковске и Пролом бање, као и из неких других бања које добро раде, односно које не праве разлику између гостију.

Ако се и ове године појаве такве разлике, прибавићемо писмене изјаве корисника – пензионера и проследити их РФ ПИО.

Ј. Драговић

Удружење пензионера Палилула, Београд

Некад и сад

Рад на здравственом пољу радничког осигурања

Од оснивања радничког осигурања настојали су сви водећи фактори да се здравственој пропаганди посвети сва пажња у циљу спречавања болести и несреће. Иако пропагандни рад у нашем радничком осигурању није провођен систематски и плански, ипак се настојало сваком приликом, а по материјалним могућностима, учинити све оно што је потребно. У свом раду на пољу здравствене пропаганде тражило је радничко осигурање увек сарадњу са свима установама, нарочито Хигијенским заводима. Средишњи уред је на иницијативу др Жељка Хахна, директора здравственог одељења, сабирао пропагандни материјал (слике, графиконе, мулаже, кемикалије, разне заштитне направе и др.) да овим пропагандним материјалом пружи могућност акције на сузбијању обртних оболења и несрећних случајева у раду. Акција на здравственом просвећивању радника врши се из дана у дан на разне начине. У вези са овом акцијом врше главни лекари, на територији свога уреда, прегледе већих предузећа и занатских радионица, контролишући хигијенске прилике под којима радници раде. Овај рад који се за сада не врши систематски, а то ће се убудуће чинити, учинио је да се у многим предузећима и радионицама интервенцијом уредског лекара поправе услови рада.

(Петнаест година Средишњег уреда за осигурање радника од 1922. до 1937, Загреб, 1938)

Безбедност и здравље на раду

Међународна организација рада (МОП) процењује да 2,2 милиона људи годишње умре од последица лоших услова на радном месту, односно по једна особа на сваких 15 секунди. У Србији се на сваку повреду са смртним исходом региструје 70 тешких, око 700 повреда са појединим карактеристикама инвалидитета и 7.000 лакших повреда.

Систем безбедности и здравља на раду у Србији уређен је Законом о безбедности и здрављу на раду. Поред овог закона, прописи који утичу на аспекте безбедности и здравља на раду су Закон о раду, Закон о здравственој заштити, Закон о здравственом осигурању, Закон о пензијском и инвалидском осигурању и други, а законодавни оквир система безбедности и здравља на раду заокружују подзаконски акти.

При Министарству рада и социјалне политике формиран је Инспекторат за рад, а постоји и Управа за безбедност и здравље на раду. Инспекторат за рад обавља инспекцијски надзор у области безбедности и здравља на раду и радних односа над применом Закона о раду, Закона о безбедности и здрављу на раду и других закона, као и Општег колективног уговора, колективних уговора (посебних и појединачних), општих акта и уговора о раду којима се уређују права обавезе и одговорности запослених у организацијама, правним лицима и другим облицима организовања, као и установама. **Ј. О.**

Рад по уговору о делу не утиче на висину инвалидске пензије

? Властимир Вељковић, Лесковац: Осигураник је решењем Фонда ПИО – Филијала Лесковац стекао право на инвалидску пензију (прва категорија инвалидности) од септембра 1992. године са 36 година стажа осигурања. У октобру 2010. године осигураник се писаним путем обратио Филијали Лесковац са молбом за усаглашавање података који се односе на признавање права из ПИО. Реч је о корекцији у делу висине зараде, накнаде зараде и основице осигурања, уговорених и других накнада и висине уплаћених доприноса које је осигураник остварио у времену од 1986. до 2010. године. У питању су новчана примања стечена повременим, односно хонорарним радом по основу уговора о делу. На та примања послодавац је уредно обрачунавао и уплаћивао доприносе Фонду ПИО. Филијала Лесковац је овај захтев одбацила као већ решен уз позивање на чл 121 Закона о ПИО. Да ли је у овом случају осигураник оштећен и да ли су повређена његова права?

Одговор: Овакав захтев је Фонд ПИО свакако морао да одбије јер корисник инвалидске пензије не може остварити нов износ инвалидске пензије по основу хонорара које је добијао као инвалидски пензионер. Исправно се Филијала Лесковац позвала на чл 121 Закона о ПИО јер је у њему изричито наведено да само корисници старосне пензије могу да раде или обављају самосталну делатност, па

ако осигурање после пензионисања траје годину и више дана, по престанку осигурања могу да захтевају одређивање новог износа старосне пензије. Инвалидски пензионери могу несметано да раде по уговору о делу и да примају своју инвалидску пензију, али не могу, као старосни пензионери, да остваре нов износ инвалидске пензије по основу оствареног стажа и зарада.

Право на половину инвалидске пензије

? Михаило Димитријевић, Горња Добриња: Проглашен сам инвалидом рада друге категорије 1989. године и све до 1997. сам примао један део личног дохотка од фирме, а други део је рефундиран од Фонда ПИО. Међутим, почетком 1996. године фирма је отишла у блокаду тако да нисам примао ништа. Почетком 1997. године због погоршања здравственог стања проглашен сам инвалидом прве категорије али ми је ускраћена исплата јер сам наводно био у радном односу, па до 2000. године нисам примао ни лични доходак, а ни половину инвалидске пензије. Трговински суд у Ужицу ми је одобрио исплату гарантоване зараде и из стечајне масе су ми уплаћени доприноси. Да ли имам право на половину инвалидске пензије за период од 1997. до 2000. године сходно чл 223 Закона о ПИО?

Одговор: За период од 1997. до 2000. године нисте могли да користите накнаду у висини половине инвалидске пензије јер је ово право први пут успостављено Законом о ПИО који је ступио на снагу 10. 4. 2003. године. Исто тако нисте могли да остварите ни право на привремену накнаду која је у то време постојала као право инвалида рада који без своје кривице остану без посла. Ово право нисте могли да користите јер Ви нисте остали без посла, тј. нисте раскинули радни однос ни

као технолошки вишак, ни због стечаја или ликвидације Ваше фирме. Чињеница да нисте примали плату не значи аутоматски да сте остали без посла. Вама је, као и осталим радницима, исплаћена минимална зарада из стечајне масе по пресуди суда. Из тог разлога за ово време нисте могли да примате накнаду као инвалид друге категорије, јер за то време нисте примали половину зараде, већ сте делили судбину са осталим радницима и примали минималну зараду као и они.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

Неопходна процена губитка радне способности

? Голубинка Радосављевић, Књажевац: Рођена сам 2. 11. 1964. године. Радила сам девет година и седам месеци, предузеће је пропало и ја сам заједно са супругом остала без посла. Сада сам се разболела и хитно сам оперисана. Да би ми здравствена књижица била оверена, морали смо да се задужимо и уплатимо Фонду здравства одређени износ, али су ми књижицу оверили само за два месеца. Ова болест се не лечи тако брзо, а ја више немам ни здравствену књижицу ни новца за лечење. Да ли имам нека права по основу оствареног радног стажа за који ми тврде да су сви доприноси уплаћени?

Одговор: Одмах по завршеном лечењу требало би да поднесете захтев за остваривање права на инвалидску пензију за коју свакако испуњавате услов по годинама живота и годинама стажа осигурања. Једино још преостаје да орган вештачења при Фонду ПИО процени да ли код Вас постоји потпун губитак радне способности или не. С обзиром на тешку материјалну ситуацију, требало би да одете у испоста-

ву здравственог осигурања и да се распитате о правима за неопходно даље лечење. Такође би било пожељно да се обратите надлежном центру за социјални рад ради добијања социјалне помоћи за Вас и супруга. Ако остварите право на инвалидску пензију, здравствено ћете бити осигурани као пензионер, а моћи ће и Ваш супруг да се здравствено осигура преко Вас, као незапослени члан породице.

Вештачење телесног оштећења

? Слободан Антонијевић, Велико Орашје: Због два инфаркта пензионисан сам и примао накнаду за 60 одсто телесног оштећења. Године 2010. доживео сам и мождани удар, за шта поседујем и медицинску документацију, и здравствено се осећам врло лоше. Ко треба да ме упуту на поновно вештачење телесног оштећења и да ли имам право на накнаду за туђу помоћ и негу?

Одговор: Захтев за новчану накнаду за помоћ и негу другог лица, као и за утврђивање новог степена телесног оштећења треба да поднесете сами, односно захтев морате лично да потпишете. Захтев се подноси филијали ПИО преко које примате инвалидску пензију. Позив за поновно вештачење добићете од органа вештачења који ће

да утврди постојање или непостојање права према поднетим захтевима. Напомињемо да се накнада коју примате на име телесног оштећења неће повећати за случај да Вам се утврди увећан степен телесног оштећења, јер узрок новонасталог телесног оштећења може бити само болест, а никако несрећа на послу или професионално обољење.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	КОРАК НАПРЕД	КОЈИ СЕ НЕ МОЖЕ ОСТВАРИТИ	ДОНОШЕЊЕ	ХИТИТСКА БОГИЊА	ВРХ БРДА	СИМБОЛ ЕРБИЈУМА	ЛУКА У ИТАЛИЈИ
ПОЈАВА, СИМПТОМ (ЛАТ.)							
МЕСТО У БОСНИ							
КОНАЧИШТЕ						ОЗНАКА ЗА ТОНУ ПЛАШИТИ, СТРАШИТИ	
МЕСТО НА ЦРЕСУ					ОЗНАКА ЗАЈЕЧАРА СПЛЕТ ВИСОВА		
РАДИО- ТЕЛЕВИЗИЈА СРБИЈЕ (СКР.)				ПИСАЦ, ТОМАС, КОПИТО, ПАПОЊАК			
АВЕНИЈА (СКР.)			МЕСТО У БОСНИ ЛУКА У ИСТРИ				
КОЈЕ ЈЕ ВЕЋИХ ДИМЕНЗИЈА							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ВРСТА МАЧА АНАЛИТИЧАРИ						РАНИЈЕ ВАЗДУШНО ПРЕВОЗ. СРЕДСТВО
АЉКАВА МУШКА ОСОБА							
ЈЕЗЕРО У КИНИ					30. И 7. СЛОВО ИЗРАЂИВАЧ КОРИТА		
ГРАД У ФРАНЦУСКОЈ				БИСТА, СТАТУА РЕКА У СЛОВЕНИЈИ			
ОЗНАКА ЛОЗНИЦЕ			НОЋНЕ ПТИЦЕ ТИПОГРАФСКИ КАЛУП				
ОЗНАКА ИНТЕНЗИТЕТА		ЕТИКА РАДНИЧКЕ СПОРТСКЕ ИГРЕ					
ИСПУШТАТИ ЗРАКЕ							
ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТ							
ГРАД У ФЕНИКИЈИ				АУСТРИЈА ПРАСТАН. ФРАНЦУСКЕ		ПОГОДБЕНА СВЕЗА	ВРХ НА ФРУШКОЈ ГОРИ
ОЗНАКА ОБИМА		УЧЕСНИК У ИГРИ КОЊ У ПЕСМИ					
РАДОМИР ОДМИЛА					ОЗНАКА КОТОРА ДЕСЕТО СЛОВО		
ПРАСТАНОВ. ИТАЛИЈЕ (ГРЧ.)							

Брана Николчић

Лековите мисли

Код многих је љубав према послу платонска.

Новцем решавамо „горуће проблеме“. Значи, добиће га ватрогасци.

Ако човек не држи природу за руку, од њене руке ће да страда.

Слаби смо ученици јер прошлост никако да нас научи памети.

Ми Срби бисмо живели идеално само да нисмо компликовани.

Не идем у Турску због зачина. Годишњи одмор ми новчаник забибери.

Кад је у питању одмор на мору, у мом новчанику је – осека.

Стимулација на папиру вреди само ако је то – папирна новчаница.

Запошљавање младих личи на бушење нафте. Никад се не зна да ли ће бити успешно.

У политици највише имамо – камелеона!

Улаз на мала врата не отвара кључ већ веза.

Ако већ не радите, бар аплаудирајте радницима!

Један велики посао и он обавља. Прима мито.

Није тачно да не бринемо о нашим лиценцама. Откупљујемо их од странаца.

Мораћу да набавим пилуле за дезинфекцију. Много је, брате, „мутивода“.

Сизиф није дошао до врха јер је гурао наше дугове!!

Душан Старчевић

Дејан Плазковић

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: сампрас, прорада, ременар, анатоми, ва, пр, т, а, илача, трани, кратити, ривал, м, ола, ава, кодоцил, обим, си, ди, атон, италики, лисабон, и, ица, о, кр, кров, грци, сц, штитити

Да ли сте знали ...

– да су, по оцени хотелијера и туристичких радника, већ неколико година за редом Јапанци први на листи најбољих туриста на свету? Они су, кажу хотелијери, уредни, љубазни, тихи, не жале се и поштују домаћине. За најгоре туристе на свету проглашени су Французи, Шпанци и Грци.

– да „Глобални индекс туристичких градова“ предвиђа да ће Лондон ове године, захваљујући Олимпијским играма и просла-

ви јубилеја краљице Елизабете II, бити најпосећенија туристичка дестинација на свету – очекује се да само авионима у британску престоницу стигне скоро 17 милиона људи. На другом месту најпосећенијих места је Париз, а на трећем је врло популарни Бангкок.

– да је Народна Република Кина на путу да постане земља са највећим бројем туриста који иду у иностранство. Тако је током прошле године чак 70 милиона кинеских туриста ор-

ганизовано посетило стране земље. То је за 1,2 пута више од броја америчких туриста у иностранству, или 3,5 пута више од броја Јапанаца који су путовали ван земље у 2011.

– да су поменути Јапанци међу нацијама које имају најкраћи годишњи одмор – запослени Јапанац годишње користи свега 10 дана одмора. Имају, додуше, и 15 нерадних празничних дана.

– да Американци такође спадају у оне са најкраћим годишњим одмором? У зависности од година стажа, просечна дужина

годишњег одмора у САД износи 13 радних дана.

– да најдужи законом гарантовани плаћени годишњи одмор у Европи имају запослени у Данској – 39 радних дана, а потом у Аустрији – 38, и Шведској – 36 дана?

– да Немци највише раде прековремено – у просеку 2,8 сати дуже од радне седмице која износи 37,7 сати, што значи да им је фактичко радно време у просеку 40,5 сати. Стварно недељно радно време – одређено тарифним уговорима и прековременим сатима – најдуже је у Румунији (41,3 сата) и Луксембургу (40,8 сати), а најкраће је у Финској (37,8) и Француској (38 сати).

(X)уморне мисли

Захваљујући људској ширини данас имамо четири врсте живих бића – биљке, животиње, људе и нељуде.

И граматика је у духу новог времена. Ево садашњег времена глагола имати: ја немам, ти немаш, он има; ми немамо, ви немате, они имају.

Сто година смо за своју заосталост кривили Турску, али недавно нас је изневерила – ушла је међу најразвијеније државе.

Наша клима је врло флексибилна – прилагођава се сваком домаћину. У некој башти поврће тек ниче, у некој цвета, а у некој већ има и зрелих плодова.

Наша привреда је на позитивној нули и све до зиме неће прећи у минус.

Наш динар се атомском брзином приближава атомској величини. Већ сто дана постиже историјски минимум!

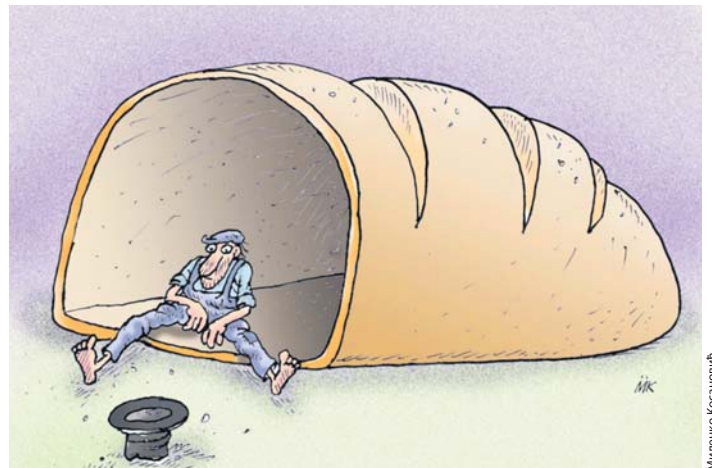
Летњи дан је толико дуг и напоран да морам и по десетак сати да проведем у хладовини.

Предизборна тишина траје два дана, а предизборна галама – две године.

Ако су голубови прелетачи на високој цени, што не би били и људи?!

Дан победе, дан мира, дан здравља, дан жена, дан деце, дан културе, дан књиге, дан радија, дан републике, дан планете... Нико да предложи дан засуканих рукава!

Витомир Теофиловић

Милена Косановић

Молим за реч

Док се просветари смисле да ли ће укинути ђачки динар, има у школе да уђе и ђачки евро.

У оптицају ће се појавити нова стотинарка. Грађани се надају да ће на њој бити дописана бар још једна нула.

Ускоро ће бити дозвољено увођење паса на пијаци. Они већи ће бар моћи да се ценкају, али плашим се да мале не удари срчка од високих цена.

Психолози кажу да тинејџере не треба васпитавати џепарцем. Нека се стрпе, кад дођу у пензију џепарац ће добијати од државе.

Сви смо ми један велики Сурвајвер. Цела Србија преживљава.
У Србији 6,9 милиона грађана има свог лекара. Колико је то у еврима?

У другом делу ове године појефтиниће уље. Ваљда ће бити мање подмазивања.

Кажу да и ММФ стеже каиш. Себи око струка, а нама око врата.

Не свиђа ми се пројекат „Београд на води“. Заслужили смо ваљда и неко жешће пиће.

Поскупеле су пелене и храна за бебе. Исправно. Не можемо дозволити да брига за наша будућа поколења буде јефтина.

Дејан Патаковић